

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır !

<http://www.kurtuluscephesi.com>

YIL: 15 SAYI: 79 Mayıs-Haziran 2004

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi Savaşçıları
Hüseyin Cevahir, Leyla Doğan, Ağadede Sankaya

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu Savaşçıları
Sinan Cemgil, Kadir Manga, Alpaslan Özdoğan
Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan

TKP(ML) Kurucusu ve Önderi
İbrahim Kaypakkaya

“Yes, be annem!”
ya da Kuzey Kıbrıs’ta Kurtulmak

“Statüko Yıkılacak
Kemalizmden Kurtulunacak”

Nerede Kalmıştık?
[Piyasalarda Şenlik Var!]

“İşkenceyi Bile
Düşünme Zamanı” (II)

Büyük Ortadoğu Projesi,
NATO Zirvesi
ve “İlmli İslam”a Dair

“1 Mayıs’ta
Neredeydiniz?”

Onlar,
mücadelelerinin
ve sonuçlarının
bilincinde
olarak
savaştilar.

3

THKP-C SAVAŞÇILARI:
HÜSEYİN CEVAHİR
LEYLA DOĞAN
AĞADEDE SARIKAYA

Devrim
yolunda
halkın
kurtuluşu
için
savaşarak
öldüler....

5

THKO SAVAŞÇILARI:
SİNAN CEMGİL
KADİR MANGA
ALPASLAN ÖZDOĞAN
DENİZ GEZMİŞ
YUSUF ASLAN
HÜSEYİN İNAN

“Kıbrıs Türkleri”nin AB’ye kapağı ata-
rak “kurtuluş” umutları bir başka ba-
hara kalırken, “yes be annem”ci
“Kıbrıslı Türkler” yeniden iç dünyaları-
na geri döndüler.

6

TKP(ML) KURUCU VE ÖNDERİ
İBRAHİM KAYPAKKAYA

Oportünist anlayışa göre, “statüko”
mevcut düzen olarak kabul edildiği
sürece “yıkılması” gereken bir şeydir.
“Statüko”yu yıkmaya yönelen her
hareket ve eylem desteklenmelidir.

7

“YES, BE ANNEM!”
YA DA KUZEY KIBRIS’TA
KURTULMAK

Borsada “kerizlenenler” de, “kerizle-
yenler” de, “globalist” kent küçük-
burjuvazisinden başkası değildir.

11

“STATÜKO YIKILACAK
KEMALİZMDEN KURTULUNACAK”

İşkenceye karşı mücadele, işkence-
cilerin teşhiri, yargılanması ve ceza-
landırılmasıyla sınırlandırılmaz. Artık
işkencenin bizzat kendisi ve mantığı
işkencecinin önüne geçmiştir.

22

NEREDE KALMIŞTIK?
[PİYASALARDA ŞENLİK VAR!]

AKP saflarında yer alan tüm şeriatçı
kesim “Büyük Ortadoğu Pazarı”
hayaliyle “ılımlı İslam”a doğru yelken
açmakta tereddüt etmemişlerdir.

26

“İŞKENCEYİ BİLE
DÜŞÜNME ZAMANI” (II)

29

BÜYÜK ORTADOĞU PROJESİ,
NATO ZİRVESİ
VE “İLİMLİ İSLAM”A DAİR

1 Mayıs’ta “görsellik”!

32

“1 MAYIS’TA
NEREDEYDİNİZ?”

KURTULUŞ CEPHESİ

SORUMLU (V.i.S.d.P) : **Sezai Görür**

Yazışma Adresi:

Postfach 1414

55504 Bad Kreuznach / Deutschland

İnternet Adresi:

<http://www.kurtuluscephesi.com>

<http://www.kurtuluscephesi.org>

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

Bu sayı İLKER Matbaası’nda basılmıştır. Baskı Tarihi: 1 Haziran 2004
Ederi: 1.000.000 TL

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHESİ

**İlk Genel Komite Üyesi
HÜSEYİN CEVAHİR**

*1 HAZİRAN 1971
İSTANBUL/MALTEPE*

1947'de Tunceli'de doğdu. Yüksek öğrenim için Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesine girdi. Burada devrimci gençlik hareketlerine katıldı. Dev-Genç içinde yer alan Hüseyin yoldaş, Mahir Çayan yoldaşla bu mücadele içinde tanıştı. THKP-C'nin oluşum sürecinde yer aldı ve kurucularından oldu. Oluşturulan ilk Genel Komite'de yer alarak, Doğu Anadolu Bölge Sorumluluğu'nu üstlendi.

THKP-C'nin 1971 yılında başlattığı Öncü Savaşının ilk evresinde gerçekleştirilen merkezi eylemlerin içinde yer aldı. İstanbul'da şehir gerillasının yaratılması amacıyla alınan karar üzerine Mahir yoldaşla birlikte buraya geçti. Has'ların günlük gelirlerinin kamulaştırılması ve Siyonist ajan E. Elrom'un tutsak alınması eylemlerine katıldı.

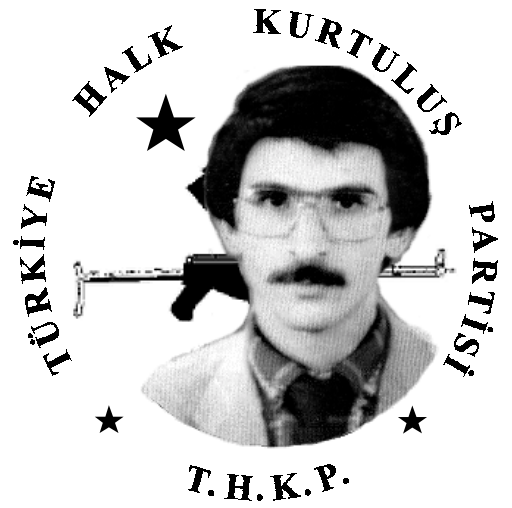
Elrom eylemi üzerine oligarşinin başlattığı kuşatma ve imha operasyonu sırasında, 29 Mayıs 1971'de Mahir yoldaşla birlikte İstanbul-Maltepe'de kuşatıldılar. Bu iki "adalı"nın üç gün süren kuşatması, 1 Haziran günü başlatılan operasyonla sonlanırken, Cevahir yoldaş şehit düştü, Mahir yoldaş ağır yaralı olarak tutsak edildi.

Cevahir yoldaşın sanat ve kültür üzerine yayınlanmış çeşitli yazıları yanında, Küba Devrimi üzerine bir yazısı bulunmaktadır.

1960 yılında Kars'da doğdu. 1977'de devrimci mücadeleye THKP-C/HDÖ saflarında katıldı. 1977-1979 yılları arasında Kars bölgesinde örgütsel faaliyette bulunan "Dede", bu dönemde faşist milis güçlere karşı THKP-C/HDÖ'nin gerçekleştirdiği silahlı eylemlerde yer aldı. MHP Kars İl Başkanı'nın cezalandırılması eylemine katıldı. 12 Eylül askeri darbesi koşullarında tutsak edildi. 1986 yılına kadar Selimiye, Metris, Sağmalcılar ve Erzurum Askeri Cezaevlerinde yattı.

1986 yılında tutsaklığı sona erer ermez pratik örgütsel faaliyet içinde yer aldı. THKP-C/HDÖ'nin 1991-1993 yılları arasında gerçekleştirdiği "30 Mart-Kızıldereli Harekâtı" (1991); "Eylül Harekâtı" (1992) ve "15 Mart Harekâtı" (1993) içinde yer aldı. THKP-C/HDÖ İstanbul İl Komitesi üyesi olan "Dede" yoldaş, bir şehir gerillası olarak savaşın tüm zorluklarına ve olanaksızlıklarına rağmen üstlendiği görevleri yerine getirmekte tereddüt etmedi.

9 Mayıs 1993 Pazar günü saat 12'de İstanbul/Fatih'teki örgüt evinin oligarşinin zor güçlerince basılmasıyla başlayan çatışmada şehit düştü.

ĞAĞEĞE SARIKAYA
1960/KARS
9 MAYIS 1993/İSTANBUL

1963 yılında Kayseri'de doğdu. Daha henüz Ortaokul sıralarındayken devrimci mücadeleyle tanıştı. THKP-C/HDÖ sempaticisi olarak örgütsel çalışmalarda kendisinden istenen her şeyi yerine getirmek için olanca gücüyle çalıştı. Örgüt saflarında ortaya çıkan İl. Sağ-sapmanın yarattığı kargaşa içinde bir süre Kayseri ile sınırlı bir ilişki içinde bulundu. 1979 sonlarında bu sağcı unsurlara yönelik polis operasyonunda tutsak edildi. Ankara/Mamak cezaevinde yattı. Tutsaklığının ilk gününden itibaren örgütle bağlantı kurdu ve THKP-C/HDÖ'nin örgütsel işleyişine dahil edildi. 1981'de tutsaklığı sona erdikten sonra değişik kentlerdeki örgüt üyeleri arasında bağlantıların kurulmasında çalıştı. Her koşulda cezaevindeki tutsak yoldaşlarıyla bağlantı kurmayı başardı. Bu görevlerini 1986 yılına kadar aksatmadan sürdürdü. İşkenceler sonucu meydana gelen rahatsızlığı nedeniyle Ankara'da kaldırıldığı hastanede 21 Mayıs 1986'da yaşamını yitirdi.

LEYLA DOĞAN
1963/KAYSERİ
21 MAYIS 1986/ANKARA

KADİR MANGA

ALPASLAN ÖZDOĞAN

SİNAN CEMGİL

31 Mayıs 1971 / Nurhak

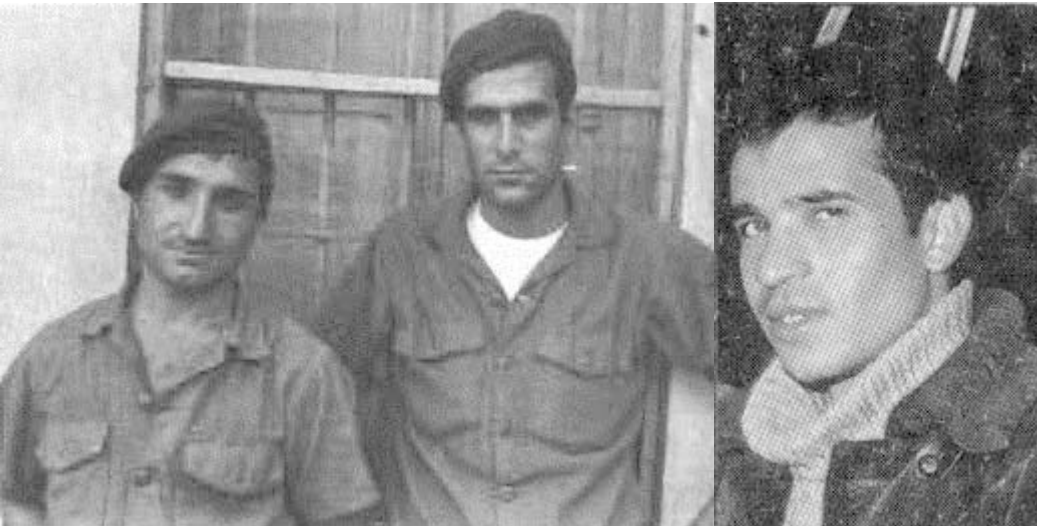
TÜRKİYE HALK KURTULUŞ ORDUSU **KURUCU VE ÖNDERLERİ**

6 Mayıs 1972 / Ankara

YUSUF ASLAN

DENİZ GEZMİŞ

HÜSEYİN İNAN

TKP(M-L) VE TİKKO'NUN KURUCUSU VE ÖNDERİ İBRAHİM KAYPAKKAYA

*18 MAYIS 1973
DİYARBAKIR*

1949 yılında Çorum'da doğdu. İlkokulu bitirdikten sonra Hasanoğlan Öğretmen Okulu'na girdi. Burayı bitirdikten sonra İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na başladı. Aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi-Fizik Bölümü öğrencisi olan Kaypakkaya, sol düşüncelerle burada tanıştı. Mart 1968'de Çapa Fikir Kulübü'nün kurucuları arasında yer aldı. Çapa Fikir Kulübü'nün başkanı olan Kaypakkaya, 6. Filo'ya karşı bildiri yayınladığı gerekçesiyle Kasım 1968'de okuldan atıldı.

FKF ve TİP içinde ortaya çıkan ayrışmada MDD kesiminde yer aldı. İşçi-Köylü gazetesinin İstanbul'daki bürosunda çalışan Kaypakkaya, Aydınlık ve Türk Solu dergilerine yazılar yazdı. Aydınlık içinde meydana gelen ayrışmada D. Perinçek'in başını çektiği PDA saflarında yer aldı. 1972 yılına kadar PDA (TİİKP) saflarında çalıştı ve DABK üyesi olarak görev yaptı. Bu tarihte PDA oportünistleriyle yolları ayrıldı. D. Perinçek ve çevresinin revizyonist ve oportünist olduklarını söyleyen Kaypakkaya, ayrılık sonrasında TKP(ML)-TİKKO'yu kurdu.

TKP(ML) faaliyetlerinin yoğunlaştığı Dersim bölgesinde mücadele ederken, 24 Ocak 1973'de Vartinik mezrasında oligarşinin resmi zor güçleri tarafından sarıldı. Çatışma sırasında Ali Haydar Yıldız şehit düşerken, Kaypakkaya yaralı olarak çatışma alanından uzaklaştı. Ancak beş gün sonra kendisinin kaldığı köydeki bir öğretmenin ihbarıyla yakalandı. Dört ay süren işkencelerde hiçbir şeyi kabul etmedi ve bu işkenceler sonucu 18 Mayıs 1973'de şehit düştü.

Onun işkencedeki kararlı tutumu tüm devrimciler için bir örnek olmuştur.

“Yes, be annem!” ya da Kuzey Kıbrıs’ta Kurtulmak

Annan planı üzerine aylar süren diplomatik görüşmeler, “medyatik” propagandalar, kitlesel gövde gösterileri, “ver-kurtul” söylemleri, “yavru-ana vatan” edebiyatları ve M. Ali Birand’ın “Kıbrıs Türkleri’nin AB’ye girişine” kaç gün kaldığını gösteren geri sayımı ile 24 Nisan günü Kıbrıs referandumu nihayet yapıldı. Ve “Kuzey”in “kuvvetli evet”ine karşılık olarak, “Güney”in “kuvvetli hayır”ıyla, Annan planı askıda kaldı.

Karen Fogg’un “uyuyan güzeli” M. Ali Birand’ın orkestra şefliğinde yürütülen “medya” propagandalarna göre, Annan planı sayesinde “Kıbrıslı Türkler”* 1 Mayıs günü AB’ye girerek kendilerini kurtarıırken, aynı zamanda Aralık ayında AB tarafından Türkiye’ye “ortaklık görüşmeleri” için tarih verilmesiyle, “Türkiye Türkleri” de kendilerini kurtaracaklardı. 24 Nisan günü yapılan referandumdan “beklenen” sonuç ortaya çıkmayıp, “Kıbrıslı Türkler”ler kapağı AB’ye atarak kendilerini kurtaramayınca, herşey yeniden kendi haline terk edildi.

Bu öylesine bir kendi haline terk edilişi ki, M. Ali Birand, aylarca geri sayım yapmanın kendisi olduğunu unutarak, “Kıbrıs konusuna takılıp kaldık. Oysa Türkiye’nin önündeki gelişme, AB ile müzakerelerin başlayıp başlamaması”** diyerek “Kıbrıslı Türkler”i AB kapısının önüne terk edilmiş çocuk gibi bırakmakta bir an bile tereddüt etmedi.

Böylece “Kıbrıs Türkleri”nin AB’ye kapağı atarak “kurtuluş” umutları bir başka baha-

ra kalırken, “yes be annem”ci “Kıbrıslı Türkler” yeniden iç dünyalarına geri döndüler.

Artık “yes be annem”cilerin “kurtuluş” umutları içselleşirken, “kurtuluş” Kıbrıs’ta aranmaya başlandı. Böylece “Kıbrıslı Türkler”in, “kurtuluş”larını Kıbrıs’ta (Kuzey Kıbrıs’ta) aramaya başlamalarıyla birlikte, “medya”nın popüler sözüyle, “siyaset sahnesi” de “ısınmaya” başladı.

AB’ye girerek kurtulunamayınca Kıbrıs’ta kurtulmaya yönelişin ilk sonucu ise, “ver-kurtul”cuların Kuzey Kıbrıs başbakanı M. Ali Talat’ın başbakanlık koltuğunun rahatlığını görmesi olmuştur.

Yarım milyar dolarlık Türkiye yardımı ve geleceği varsayılan iki yüz milyon euro’luk AB fonlarıyla toplam bir milyar dolarlık bir kaynağın üzerinde oturduğunu düşünen M. Ali Talat, “Kıbrıs Türkiye’nin metresi” sözlerini unutarak, başbakanlık koltuğuna dört elle sarılmıştır.

M. Ali Talat başbakanlık koltuğuna sarılırken, “AB ve çözüm” yandaşları arasında ayrışmalar ve saflaşmalar da başlamıştır.

İlk ayrışma “oğul Denктаş’ın partisi” olarak “özür” gösterilmeye çalışılan DP’den iki milletvekilinin istifasıyla başlamış ve M. Ali Talat’ın CTP’sinden Doç. Dr. Nuri Çevikel’in istifasıyla devam etmiştir.

KKTC Göçmenler Derneği başkanı ve Doğu Akdeniz Üniversitesi öğretim üyesi Nuri Çevikel, referandum öncesinde “metres” tarafından “Türkiyeli göçmenler”in “evet” oyları için CTP’ye transfer edilmiş bir kişi olarak görevini yerine getirmiştir. Doğal olarak görevini yerine getiren her hizmetçi gibi, Nuri Çevikel de ücretini talep etmiştir. Ama M. Ali Talat, ücreti (Doğu Akdeniz Üniversi-

* “Kıbrıslı Türk”, başta CTP olmak üzere “statüko” yıkıcı Kıbrıs Türklerinin kullandığı bir sözcüktür.

** *Hürriyet*, 19 Mayıs 2004.

tesisi yönetimi) ödemeye yanaşmayınca, Nuri Çevikel, “kabine oluşturulurken ve bürokrat atamalarında Türkiye kökenlilere yer verilmediğini, CTP’nin UBP’ye benzediğini, mecliste nisap sağlayıcı gibi çalışıldığını, TC kökenlilere karşı büyük bir yalan propaganda yapıldığını” söyleyerek CTP’den ayrıldı.

Bu gelişmeler sonucunda Kuzey Kıbrıs meclisindeki sandalye dağılımı şöyle olmuştur: CTP 18, UBP 18, DP 5, BDH 4, TKP 1, BKP 1, bağımsızlar 3. Dolayısıyla CTP-DP hükümeti 50 kişilik mecliste 23 sandalye ile azınlık hükümeti durumuna düşmüştür.

Bu koşullarda “erken seçimin alternatiflerinden biri olduğunu” ama “Kıbrıs konusunda dış ülkelere yönelik başlatılan diplomasi atağının meyvelerini vermeye başlayacağı bir zamanda istifa etmesinin doğru bir davranış olmayacağını” söyleyen M. Ali Talat, UBP başkanı Eroğlu’nun “istifa” çağrısı karşısında da şöyle konuşmaya başlamıştır:

“Buyurur isterse güvensizlik önergesini verir ve hükümeti düşürür. O zaman dediği olur, istifa ederiz. Ama aksi halde halkımızın büyük beklentilerinin olduğu bir dönemde ve halkın %65’inin duygu, düşünce ve iradesini temsil ettiğimiz bir dönemde bu hükümetin istifası hiç doğru bir davranış olmaz diye düşünüyorum.”

M. Ali Talat’ın Süleyman Demirel’in ünlü “226’yı bulun düşürün” deyişini anımsatan bu sözleri, Annan planı ile AB’ye girerek “kurtuluş” arayanların şimdi “kurtuluş”u Kıbrıs’ta arayışlarının açık ifadeleri olmaktadır.

Ancak M. Ali Talat’ın S. Demirel’le benzerliği bununla da sınırlı değildir. 19 Mayıs günü söylediği şu sözler Demirel’den çok şey öğrendiğini göstermektedir:

“Referandum sonuçlarına göre halkın yüzde 65’i çözüm yanlısı. Meclis ise şu anda 50-50. Bu Meclis halkı yansıtmıyor. Bu nedenle transfere karşı olamam, artık transfer meşru olur.”

“Ver-kurtul”cuların Kıbrıs şubesinin Kuzey Kıbrıs’ta “kurtuluş” arayışı, AB için yocketmeyi göze aldıkları KKTC’nin devlet olanaklarının yeni paylaşımına yol açmıştır. M. Ali Talat’ın ifadesiyle “metres”ler, Türkiye’nin verdiği “metreslik parası”nı kendi arasında paylaşma savaşına girmiştir.

Nuri Çevikel, bu paylaşım savaşının örneklerini şöyle sıralamaktadır:

“1- İnsanları, Kalkınma Bankası’n-

dan kredi verme vaadi ile CTP’ye üye yapmaya çalışmak.

2- Gizli istihdamlar yapıyor. Gazimağusa Belediyesi’ne münhalsiz 6 kişi alındı.

3- İlk Meclis Komitesine gelen tasan Sağlık Bakanlığı’nda emekliliği yaklaşan 3 personelin daha çok ikramiye almasına yönelikti.

4- Bazı militan milletvekilleri dosyalarla bakanların yanına gidip tayinlere, terfilere karar veriyorlardı.”

“Kurtuluş”un ve de “statüko”nun yıkılmasının Annan planı ve bu yolla AB’ye kapağı atarak gerçekleşeceğini umanların yeni “statüko”larının eskisinden farksız oluşunda şaşırtıcı hiçbir yan yoktur. Politika **siyasal yönetim** demektir. TDK sözlüğünde ifade edildiği anlamıyla, politika, “devlet işlerini yürütme ve düzenleme sanatı”dır. Orhan Hançerlioğlu’nun *Felsefe Ansiklopedisi*’nde ise politika (siyasa) şöyle tanımlanır: “sınıflı toplumlarda sınıfsal çıkarları devlet aracılığıyla gerçekleştirme çabası”.

Hangi biçimde tanımlanırsa tanımlansın, politika, her koşulda toplumsal sınıf ve tabakaların çıkarlarının devlet olanaklarıyla (askeri, ekonomik, kültürel, eğitimsel vb.) gerçekleştirilmesidir.

Devlet bir kamu gücü olarak, ekonomiden kültüre kadar toplumsal yaşamın her alanında düzenleyici, değiştirici bir yaptırım gücüdür. Bu yaptırım gücü devletin zor aygıtı olması ile özdeşleşir. Devletin yaptırım gücü, yasalarla ve bu yasaların uygulanmasıyla ilgili kurumlarla (polis, mahkemeler ve cezaevleri vb.) iş görür. Bu da, aynı zamanda devlet işlerinin yürütülmesiyle ilgili bir dizi görevlinin iş olanağı demektir. Bu yönüyle devlet, kamu sektörünü oluşturur ve kamu görevlilerinden meydana gelir.

Bugün Kıbrıs’ta kurtulmaya yönelen “Kıbrıslı Türk” için bu kamu gücünün olanakları, dünün “statükocular”ı gibi kendileri için de yeni iş ve gelir kaynağıdır. Dün “statükocular”ın denetiminde olan kamu gücü karşısında “sivil toplum kuruluşları”nın güçlendirilmesi yanlısı olanlar, bugün kamu gücünü kullanabilecek duruma geldiklerinde, “sivil toplum kuruluşları”na devredilmesini talep ettikleri tüm işlevleri bu kamu gücüyle yerine getirmeye yönelmişlerdir. Böylece eski “statüko” yerini yeni “statüko”ya bırakırken, “sivil toplum” da yerini geleneksel kamu gücüne (Gramscici ayrımla ifade eder-

sek “politik toplum” a) terk etmek durumundadır.

Kuzey Kıbrıs'ta aylardır propagandası yapılan “değişim”, “gelenin gidene arattığı”, yenilerin eskiler gibi davrandığı politik “değişim”den başka birşey olmamıştır. Kendi sloganlarıyla ifade etmek gerekirse, “yes be annem”ciler “yes be babam”cılara dönüşerek “değişim”i gerçekleştirmektedirler. Bir başka deyişle, “sivil toplum”un (“anne”) şefkatli kollarından “devlet baba”nın müşfik kollarına atlamışlardır.

AB'ye girerek gerçekleşmesi beklenen “kurtuluş”un, Kuzey Kıbrıs devletinin olanaklarının yeniden paylaşımıyla gerçekleştirilmesine yönelmesi, aynı zamanda, mevcut düzen sınırları içinde yürütülen politik mücadele ile devrimci mücadelenin temelden karşıtlığını gözler önüne serici niteliktedir.

Mevcut düzen sınırları içinde yürütülen politik mücadelelerin tüm amacı, hazır devlet makinesini ele geçirip onu kendi hesabına kullanmakla sınırlıdır. “Her gerçek halk devriminin ilk koşulu” ise devlet makinesinin yıkılması ve devletin yeniden-örgütlenmesidir. Ve bu, “tüm anlam ve tüm değerlerini, ancak ‘mülksüzleştiricilerin mülksüzleştirilmesi’nin gerçekleşmesine ya da hazırlanmasına bağlandıkları zaman, yani üretim araçları üzerindeki kapitalist özel mülkiyetin sosyalist mülkiyet durumuna dönüşmesiyle kazanır”.*

Kuzey Kıbrıs'ın “hazır devlet makinesi”, dün Rauf Denktaş'la simgelenen “statükocular”ın elindeyken, bugün “statükocular” ile “AB ve değişim” yanlılarının koalisyonunun eline geçmiştir. Dolayısıyla tüm yapılan bu “hazır devlet makinesi”nin bu koalisyon ortaklarının çıkarlarına uygun olarak kullanılmasından ibarettir.

Yine de Kuzey Kıbrıs'ta kurtulma arayışı bunlarla sınırlı değildir. Off-shore bankacılığı ile “Casino” ekonomisinin dünya ekonomik bunalımıyla birlikte giderek güçsüzleşmesi, AB'nin tanın sübvansiyonları ile İspanya'nın narenciye üretiminde büyük üretici olarak Avrupa pazarlarında yer alışı, Kuzey Kıbrıs'ın ve Kuzey Kıbrıslıların tüm “kurtuluş”unu, Türkiye'den alınan “devlet yardımı” ile hizmetler sektöründe bir iş bulmaya indirgemıştır. “Yes be annem”ci gençliğin cebine koyacağı “AB pasaportu” ile Avrupa'da hiz-

metler sektöründe iş bulma umuduyla çıkacağı Avrupa seferi bir başka bahara kalırken, yetişkin “Kıbrıslı Türk” için devletin istihdam ve kredi olanakları ile İngilizlerin Kuzey'de toprak satın almaları tek “kurtuluş” olanağı olarak ortaya çıkmıştır.

Bugün Kuzey Kıbrıs'ta yeni “statüko”nun tüm sorunu, CTP-DP koalisyon hükümetinin mecliste azınlığa düşmesiyle ortaya çıkan belirsizliktir. M. Ali Talat erken seçimi bir “seçenek” olarak gördüğünü ilan ederken, 14 Aralık seçimlerinde elde ettiği “başarıyı” yineleyememe korkusu içindedir. Bu korkunun gerçekliği ise, tüm Kuzey Kıbrıslıların “kurtuluş”un yeniden ve bir kez daha Kuzey Kıbrıs'ta olduğunu düşünmeye başlamalarıdır. Bu koşullarda, “AB ve değişim” yanlıların saflarına katılan Kuzey Kıbrıs'ın ünlü dolandırıcısı Asil Nadir'den, Güney Kıbrıs'ın “casino”cularıyla ortaklık yapma düşleri içinde aynı saflarda yer alan Kuzey'in “casino”cularına kadar tüm çıkar gruplarının yeniden “iç politikaya” yönelecekleri kesindir.

Bu süreç, Kuzey Kıbrıs'taki devlet olanaklarının yeniden dağılımı ve bu dağılıma bağlı olarak yeni “statüko”nun kalıcılıştırılması sürecidir. Bu sürecin geçmişten tek farkı, AKP iktidarıyla birlikte Kuzey Kıbrıs'ta “İslamcı sermaye”nin devreye girmesidir.**

“İslamcı sermaye”nin Kuzey Kıbrıs'a ilgisinin odak noktası ise, DAÜ (Doğu Akdeniz Üniversitesi), “faizsiz bankacılık” ve gıda pazarıdır. Amaç, DAÜ'nin yönetimini ele geçirerek “ılımlı İslam üniversitesi” sahibi olmak, off-shore bankacılığının boşalan yerini “faizsiz bankacılık”la doldurmak ve “İslamcı” gıda sektörüne yeni pazar yaratmaktır.

Şüphesiz bu “ılımlı İslam projesi”nde DAÜ belirleyici yere sahiptir. Son yıllarda şeriatçı kesimin Avusturya üniversitelerine olan yönelimi DAÜ'ye kaymıştır. Şeriatçı kesim çocuklarını DAÜ'ye göndermeye başlamışlardır. Bir dönem MHP'nin “arपालığı” yapılmaya çalışılan DAÜ, şimdi şeriatçıların “üniversite diploması dağıtım merkezi” haline getirilmeye çalışılmaktadır.

** Bu öylesine açık bir olgudur ki, Nuri Çevikel'in CTP'den istifa etme sürecinde *Yeni Şafak* gazetesi yazarı Mustafa Karaalioğlu doğrudan müdahalede bulunmuştur. Nuri Çevikel bu durumu şöyle anlatmaktadır: “AKP'ye yakınlığıyla bilinen gazeteci Mustafa Karaalioğlu beni arayarak ‘Hocam ısrar etme’ dedi. Bunu CTP milletvekili Okan Dağlı istemişti... DAÜ'deki herşeyden de Okan Dağlı sorumluydu.”

* Lenin, *Devlet ve Devrim*, s. 61.

“İslamcı sermaye”nin “faizsiz bankacılık” ve gıda sektörünün “vizyonu” ise Kuzey’in sınırlarını aşmaktadır. Güney Kıbrıs’ta önemli parasal yatırım alanı açmak ve Güney’in turizm sektörüne “lojistik” sağlamak bu “vizyon” sahiplerinin iştahlarını kamçulamaktadır. Doğal olarak böyle bir “vizyon”la “misyon”u yerine getirebilmek için Kuzey Kıbrıs’ın varlığı ve Türk-Yunan ilişkilerinin “iklimi” önemli bir yere sahiptir. Tayyip Erdoğan’ın “vücut diplomasisi” ve hükümet gücü ile bu yönde gelişme sağlanması “İslamcı sermaye”nin en büyük beklentisidir.

Böylece AB’de aranan “kurtuluş”tan, Kuzey Kıbrıs’ta “kurtuluş”a yönelindiği bir dönemde siyaset sahnesinde yeni “statüko”nun “aktörleri” de belirginleşmeye başlamıştır.

Dünkü “statüko”, “TC partileri” ve Denktaş-Eroğlu “işbirlikçileri” tarafından oluşturulurken, bugünün “statüko”su “kibrislütürk”ün “solcu” partileri (CTP, BDH ve TKP) ile “ılımlı İslamcı” “TC hükümeti” tarafından oluşturulmaya çalışılmaktadır. “Casino”cular, narenciye üreticileri, off-shore bankacılıktan nemalananlar, kamu sektöründe istihdam edilenler ve “üniversite turizmi” gelirleriyle beslenenlerin bu yeni oluşan “statüko”da nasıl yer alacaklarını ise Kuzey Kıbrıs’ın iç ilişkileri belirleyecektir.

Ancak Kuzey Kıbrıs’ta “kurtulmak” bu kadar kolay değildir. Olayın bir de uluslararası boyutu vardır.

Bu boyut kimilerince “KKTC’nin tanınması” olarak, kimilerince “yaptırımların kaldırılması” olarak tanımlanan bir “kurtuluş” olarak görülmektedir. “Almadan vermek Allah’a mahsus” olduğu için, Kuzey Kıbrıs’ta “kurtuluş”a yönelenler için vermeden almak tek amaç durumundadır. Onlar, bir yandan Türkiye’den her yıl alınan “metres” parasını almaya devam edeceklerini, öte yandan AB’den gelecek paraların hayalini kurarken, ABD’nin verdiği “sıcak mesajlar”la daha da umutlanmaktadırlar. AB’ye girmeleri için bu kadar çok çaba sarfeden ABD mutlaka bir şeyler yapacaktır onlar için.

Bugün için ABD’nin Kuzey Kıbrıslılar için “ne yapacağı” belirsizdir.

Suriye’nin batıdan kuşatılması için, özellikle de Suriye’ye yönelik yeni yaptırımların “etkin biçimde” yürütülebilmesi için Kıbrıs

(bir bütün olarak) belirleyici konumdadır. Suriye’nin denizden ablukaya alınması için Kıbrıs’ın doğu kesimindeki limanların kullanım kolaylığı ABD’nin kısa vadeli amaçlarıyla örtüşmektedir. Bunun için Kıbrıs’ın bölünmüşlüğüne ya da birleşik olmasının önemi yoktur. Önemli olan tek şey, Kuzey Kıbrıs’taki Türk askerinin varlığı ve Güney Kıbrıs’ın rum yönetiminin buna karşı oluşudur. Adadaki Türk askeri varlığının sona erdirilmesi, Kuzey Kıbrıs’taki referandumdan çıkan “kuvvetli evet”le de desteklendiği için, sorunun “çözümü” Adadaki Türk askeri varlığının sona erdirilmesine odaklanmıştır.

Güney’in Türk askeri varlığından ve Türkiye’nin garantörlüğünden duyduğu “korku”su ile Kuzey’in bunu destekleyen %64,9’luk “kuvvetli evet”i karşısında, Türkiye devletinin “kırmızı çizgileri” bulunmaktadır. Bu durumda “her iki tarafı da memnun edecek” bir “kazı-kazan” çözümü için ABD devreye girmek durumundadır.

ABD tarafından önerilen “çözüm”, Türk askerinin kademel olarak (Annan planında tanımlandığı gibi) adadan çekilmesi ve yerine (“kibrislütürklerin ve rumların güvenliği için”) ABD “barış gücünün” yerleştirilmesi. Bu “çözüm” girişimi, Türkiye’den ABD’nin yeni üs taleplerinin olduğuna ilişkin bilgilerin “medya”ya sızdırılmasıyla birlikte yürütülmektedir. Diğer yandan Türkiye devletinin, Kuzey Akdeniz’i “Kıbrıs devleti”nin denetimi altına veren Annan planı karşısında bölgenin ABD tarafından denetim altına alınmasını tercih edeceği de açıktır. Böylece Kuzey Kıbrıs’ta çekilecek olan Türk askerlerinin yerine ABD askerlerinin yerleştirilmesine ilişkin “çözüm”ün Türkiye tarafı büyük ölçüde çözülebilir görünmektedir. “Çözüm”ün engeli ise, sadece Güney rum yönetiminin Birleşmiş Milletler çerçevesinde bir askeri değişimden yana oluşudur. Burada da Rusya devreye girmektedir.

Sonuç olarak Kuzey Kıbrıs’ta aranan “kurtuluş”, bir yandan “İslamcı sermaye” ve şeriatçılıkla, diğer yandan Amerikan emperyalizminin askeri üssü haline gelişle kesişmektedir. Annan planına “kuvvetli evet” diyenlerin geleceği bunlarla belirlenmektedir. İşte o zaman “yes be annem!”in yerini “yandım anam!” aldığı anda “kuvvetli evet” propagandasının ne anlama geldiği görülecektir. Tabii iş işten geçtikten sonra!

“Statüko Yıkılacak Kemalizmden Kurtulunacak”

Oligarşinin “ilerici, reformist, Atatürkçü” sloganlarla gerçekleştirdiği **12 Mart 1971** askeri darbesi öncesinde “düzenin değişeceği” umudu içindeki küçük-burjuvazi, Nisan sonlarında ilan edilen sıkıyönetimle birlikte başlatılan “balyoz harekâtı”yla tam bir şaşkınlık içine düşmüştür. Bu gelişme karşısında, özellikle küçük-burjuvazinin “sol” kanadı, büyük bir moral bozukluğu içinde o güne kadar savunduğu tüm ideolojik ve politik düşüncelerini hızla terk etmiştir. Bunun bir sonucu olarak, Doğan Avcıoğlu’ndan İlhan Selçuk’a kadar tüm küçük-burjuva aydınları, asker-sivil aydın zümrenin sol kanadı olarak yer aldıkları politik arenadan çekilmişlerdir.

Kendilerini “ilerici”, “devrimci”, “kemalist”, “sosyalist” vb. sıfatlarla tanımlayan bu asker-sivil aydın zümre (küçük-burjuvazinin sol kanadı) politik arenadan çekilirken, arkalarında bir dizi korku ve şüphe ile ideolojik-politik perspektiflerin terk edilmesinin getirdiği bir kaosu bırakmıştır.

1974 yılından itibaren gelişmeye başlayan devrimci mücadele, bu küçük-burjuva ideolojik-politik perspektifsizlik ve kaos ortamından etkilenmeye başlamış ve 1971-72 döneminde sürdürülen silahlı devrimci mücadeleye yönelik sözde eleştirilerin yoğunlaştığı bir sürece girmiştir.

THKP-C’nin yürüttüğü mücadelenin yaratmış olduğu büyük etki karşısında bu eleştiriler asıl olarak THKP-C’nin ideolojik-politik-askeri çizgisine yönelmiştir. Onlar, bir yandan silahlı propagandanın “yanlışlığını” ispatlamaya çalışırken, diğer yandan THKP-C’nin ülke ve emperyalizm tahlillerinin ge-

çersiz olduğu düşüncesini yaymaya çalışmışlardır.

Bu süreçte, DY ve daha sonraki yıllarda KSD olarak bilinen kesim, THKP-C’nin ideolojik-politik ve askeri çizgisine yönelik saldırıların ve tahrifatların başını çekmişlerdir. Ve bu dönemde **Kürt sorunu** yeniden keşfedilmiş ve bu sorunun ayrılmaz bir parçası olarak “**Kemalizm**” başlı başına bir ideolojik-politik ayırım konusu haline getirilmiştir.

Eski THKP-C’lilerin bir bölümünün oluşturduğu KSD oportünistleri, THKP-C çizgisini tümüyle reddederlerken, kendilerini tanımlayacak ideolojik-politik çizgiyi Kürt sorunu ve Kemalizm konularındaki “farklılık”la belirlemeye çalışmışlardır. Tümüyle Kürtlerin “aynı örgütlenme”sine dayanan bu “farklılık”, bir “Kürt seksiyonu” (Tekoşin) oluşturarak pratik karşılığını bulmuştur.

Devrimci mücadelenin ulusal temelde aynı örgütlenmeye dayandırılması tezleri, birbiri ardına kurulan Kürt yan örgütlenmelerle yaygınlık kazanmıştır. Bu gelişmeyle, “ezen ulus milliyetçiliği”nin ülkemizdeki somut karşılığı olarak ilan edilen Kemalizm, giderek milliyetçilik, şovenizm ve ırkçılıkla özdeşleştirilmiştir.

Öncü Savaşını ve silahlı propagandayı, dolayısıyla silahlı devrimci mücadeleyi reddeden KSD oportünistlerinin kendilerinin farklılıklarını göstermek amacıyla geliştirdikleri “Kemalizm” söylemi, oligarşinin “ataturkçü” 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte kitlesel tutuklamaların, işkencelerin ve terörün karşılığı haline gelmiştir.

12 Mart’ın yaratmış olduğu kaosu üstüne gelen 12 Eylül askeri darbesi, küçük-bur-

juva aydınlarını daha derin bir kaosa itmiştir. Avrupa'da 1980'lerde başlayan "marksizmin bunalımı" tartışmalarının rüzgarları 12 Eylül askeri darbesinin yoğun terörü ile birleşirken, Gorbaçov'un "glasnost" ve "perestrojka" sloganları küçük-burjuvazinin sol kanadına yeni bir "çıkış" yolu gibi görünmeye başlamıştır.

Ancak 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağıtılmışlığı ile birlikte tüm "umut"larını bir kez daha yitiren küçük-burjuva sol aydınları, 1991-93 yıllarında PKK hareketine yönelik oligarşinin alabildiğine yoğunlaşan terörü karşısında, bir kez daha kendi kişisel yaşamlarından kaygılanmaya başlamışlardır.

Bu ortamda, "gerçekten demokratik kurumlar getirmekte umutsuzluğa kapılan ve bir dizi ('kültürel') sorunda her ulusun proletaryasıyla burjuvazisini yapay olarak birbirinden ayrı tutarak, burjuvazinin ulusal kavgalarından kurtulmaya çalışan"* küçük-burjuva aydınları, "ver-kurtul" söylemini geliştirmeye başlamışlardır. Aralık 1993'de yapılan "Demokratik Kurultay"da Nail Satılğan'ın Kürt sorununun "mantıklı" ve "olabilir" tek çözümünün "gayri mülki ulusal kültürel özerklik" olduğuna ilişkin "önerisi", "ver-kurtul"culuğun başlangıcı olmuştur.

Sol adına geliştirilen "ver-kurtul"cu "gayri mülki ulusal kültürel özerklik" (toprak dışı ulusal kültürel özerklik) karşısında faşist MHP tarafından "vur-kurtul"culuk geliştirilmiştir.

Böylece 1993 sonlarına gelindiğinde, "vur-kurtul"la kendisini ifade eden Türk milliyetçiliğinin karşısında, PKK hareketinin giderek Kürt milliyetçiliğini öne çıkarması Kürt ulusal sorununun geleceğini tümüyle askeri bir "zafer"e bağlı hale getirmiştir.

Bu gelişme karşısında kendilerini "solcu" olarak tanımlayan küçük-burjuva aydınları tümüyle içlerine kapanmışlar ve ortalıkta görünmemeye özen göstermişlerdir.

24 Aralık 1995 seçimlerinde Erbakan'ın RP'sinin birinci parti olarak çıkması "**şeriat tehlikesi**"nin yeniden gündeme gelmesini getirmiştir.

Kendisini tümüyle "vur-kurtul" sloganıyla Kürt ulusal hareketinin askeri olarak yok edilmesine angaje etmiş olan faşist MHP karşısında küçük-burjuva aydınlarının korkak "ver-kurtul"culuğunun tüm politik iliş-

kiler alanını kapsadığı bir ortamda "şeriat tehlikesi" sessiz sedasız gündemin ilk sıralarına yükselmeye başlamıştır.

1980 sonrasında "sol" küçük-burjuva aydınları ile "İslamcı kesimler" arasında başlatılan "yakınlaşma" ve giderek geliştirilen ortak söylemler ve ittifaklar, RP'nin birinci parti olmasıyla birlikte "sol"u, daha tam ifadeyle, "sol"u temsil ettiği varsayılan küçük-burjuva aydınlarını politik olarak tümüyle etkisizleştirmiştir.**

Bu durumda, "şeriat tehlikesi"ne karşı "duyarlılık", tümüyle **küçük-burjuvazinin sağ kanadının misyonu** haline gelmiştir. Popülist söylemde "beyaz Türkler" olarak tanımlanan bu küçük-burjuvazinin sağ kanadı, özellikle yahudi azınlıkla geliştirdikleri iş ilişkilerinin desteğiyle "anti-şeriatçı" hareketin başına geçmişlerdir.

"28 Şubat süreci"ne gelindiğinde, ülkenin gündeminin birinci maddesi "şeriat tehlikesi" olurken, "ulusal sorun" yavaş yavaş gündemin alt sıralarına inmeye başlamıştır.

1997 yılında, bay %5 Ertuğrul Özkök'ün yönetiminde **Doğan Holding medyası** ve "tanklarla balans ayar yapan" **Genelkurmay** ülkemizdeki politik ilişkilerin karar mercii haline gelmiştir. Bu kesimlerin şeriatçılığa karşı savaş sloganları "laik cumhuriyet" ve bayrakları Mustafa Kemal olmuştur.

Bu politik ilişkiler içinde gerçekleştirilen 28 Şubat "post-modern darbe" ile birlikte "Mustafa Kemal" ve "atatürkçülük" bir kez daha politik söylemlerin ve sloganların temeli haline gelmiştir.

1999 Mart seçimlerine gelindiğinde, "ulusal sol" söylemiyle ortaya çıkan B. Ecevit'in DSP'si ile "Türk milliyetçiliğinin" değişmez faşist partisi MHP, seçimlerden "en büyük parti" olarak çıkmışlardır. Seçimlerden sonra kurulan DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümeti "medya"-Genelkurmay ittifakının ortak hükümeti olmuştur.

A. Öcalan'ın 1999 Şubat'ında Kenya'da yakalanarak ülkeye getirilmesiyle başlayan PKK hareketindeki çözülme, "ulusal sorun" la ilgili tüm politik güçleri ve söylemleri etkisizleştirirken, "şeriat tehlikesi"nin 1999 seçimleriyle bertaraf edildiği kanısı, küçük-bur-

* Lenin, *Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları*, s: 100.

** Bu gelişmede Toktamış Ateş ile Abdullah Dili-pak arasında başlatılan "laiklik-şeriatçılık" tartışmasının "uzlaşma" ile sonuçlandırılması ve ardından birlikte televizyon programları yapmaya başlamaları özel bir yere sahiptir.

juvaların tüm dikkatini politikadan **ekonomiye** yöneltmiştir.

1990-1999 yılları arasında yaşanan siyasal çatışmalar ortamında kent küçük-burjuvazisinin “**ertelenmiş talepleri**” ekonomiyeye olan yönelimin belirleyicisi olmuştur.*

Artık küçük-burjuvazi “en hızlı kredi kartı çeken” kişiler olarak ithal mallarının en büyük tüketicisi ve borsanın en büyük izleyicisi haline gelmiştir. Herşey kredi kartı-borsa-ithal malı tüketimi üçgeni içinde ele alınmaya başlanmıştır. “Beyaz Türkler”, yani küçük-burjuvazinin sağ kanadı, “medya”daki gücüyle bu yeni sürecin hegemonik gücü olarak ideolojik ve politik ilişkilerin belirleyicisi olmuştur.

1999 sonunda IMF ile yapılan stand-by anlaşması ve ardından IMF’nin 2000 yılında

uygulamaya sokulan “döviz çıpası” programıyla, küçük-burjuvazi **bir bütün olarak**, her türden eski politik ve ideolojik düşünceleri ve tutumları bir yana bırakarak “tüketim ekonomisi”nin savunucusu haline gelmiştir. Bu andan itibaren küçük-burjuvazinin **politik** tutumunu belirleyen, onun tüketim isteği ve gücüdür. “Beyaz Türkler”in “medya”daki “teorisyen ve ajitatörleri”ne bakıldığında bireysel tüketimle belirlenen politik tutum daha açık görülecektir.

Küçük-burjuvaziye egemen olan bu “tüketici politika” kavrayışının belirli bir çizgisi ve terminolojisi mevcut değildir. Herşey, küçük-burjuvazinin içinde bulunduğu andaki tüketim isteğine göre belirlenmektedir. Bu tüketim isteği, “pozitif ayrımcılık” açısından **reklamlarda** ifadesini bulurken, “negatif ayrımcılık” açısından, yani tüketim isteğini engelleyen durumlarda, **politik tutum değişikliğinde** somutlaşmaktadır. Bu politik tutum değişikliğinin sloganları, kimi zaman “globalizm” gibi bireysel tüketimi artıracığı varsayılan sloganlar olabileceği gibi, kimi zaman “sivil toplum”, “statüko” gibi her isteyen istediği gibi anlam yükleyebileceği amorf sözcükler olabilmektedir. Ama her durumda bu sloganlar, onların bir savaş aracı olarak hizmet etmektedir.

İthal malların tüketimine bağımlı hale gelmiş olan küçük-burjuvazi için artık, (popüler söylemle ifade edersek) “vatan, millet” gibi kavramların hiçbir değeri bulunmamaktadır. Böylece tekeli kapitalizmin (emperyalizmin) “**serbest rekabet, milliyetçilik ve demokratik yönetim** ilkelerini bir yana iterek, yerlerine **tekel, kozmopolitizm ve oligarşik diktayı** ikame etmelerinin”* küçük-burjuvazideki sonuçları görünür olmuştur. Onların tüm demokrasi anlayışı, kendilerinin tüketim isteğinin yerine getirilmesinden ibarettir.

Küçük-burjuvazinin bir bütün olarak “tüketim ekonomisi”ne entegre olması ve tüketim isteğiyle belirlenen politik tutumu, kendi içlerinde hiçbir çelişkinin ve çatışmanın mevcut olmadığı ve homojen bir bütün oluşturdukları anlamına gelmemektedir. Küçük-burjuvazi kesimlerinin tüketim istekleri (ki bu tüketim alışkanlıklarını da içermektedir) ve tüketim güçleri arasındaki eşitsizlikler ile bunların konjonktürel olarak değişimi,

* Küçük-burjuvazi ekonomistlerinin sıkça kullandıkları bu “ertelenmiş talep” kavramı, belirli bir dönemde yaşanan ekonomik ve siyasal “belirsizlik” ortamında kitlelerin “gelecek kaygısı”yla tüketimden uzak duruşlarını ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu kavramla şekillenen bakış açısına göre, kitlelerin “alım gücü” olmasına karşılık dayanıklı ve dayanıksız tüketim mallarına olan taleplerinin düşmesi, “talebin ertelenmesi”ne yol açmaktadır. Dolayısıyla ekonomik ve siyasal belirsizlik kalktığı oranda, bu “ertelenmiş talep”, tüketim mallarına olan talepte olağanüstü bir artış ortaya çıkarmaktadır. Salt olgulara bakılarak yapılan bu belirlemeye göre, 1974-1980 arasındaki “ertelenmiş talep”, 1986 sonrasındaki “toplu konut”lara olan talepteki büyük artışın nedeni olmuştur.

Bu bakış açısı, ekonomik ve siyasal belirsizlik dönemlerinde kitlelerin gelirlerinde önemli bir azalma olmadığını, dolayısıyla talepteki düşme nedeniyle “birikim”de büyük bir artış olduğunu varsayar. Ekonomik ve siyasal belirsizliğin giderildiği koşullarda ekonomiyi canlandırmak için tüm yapılması gereken bu “birikim”i tüketime yöneltmekten ibarettir.

Oysa her “ertelenmiş talep” dönemini tüketim dönemi değil, “birikim” sahiplerinin mülksüzleştirilmesi dönemi izlemektedir. 1974-1980 “ertelenmiş talep” sonrasında 1982 bankerlik olayı patlak verdiği gibi, 1991-1993 dönemini 1994 Şubat kriziyle döviz fiyatlarındaki artışla yaşanan kitlesel borçlanma ve 1997-1999 dönemini 2001 yılında borsada kaybedilen milyarlar izlemiştir. Bu yüzden küçük-burjuvazi ekonomistlerinin “ertelenmiş talep” teorisi, tümüyle küçük-burjuvaların “birikim”lerini kaybetmeleriyle ortaya çıkan bir olgudur. Bu olgu, bir önceki dönemdeki “birikim”lerin tüketime yönelmesiyle değil, yüksek faizli tüketici kredilerindeki artışla gerçekleşmektedir. Bir bakıma küçük-burjuvaların umutsuzluğa kapılmalarının bir sonucudur. Tümüyle gelecek kaygıları bir yana bırakılarak (ki gelecek açısından yüksek faizli tüketici kredilerinin maliyeti ortadadır) “günübirlik yaşama” anlayışı bu talebin asıl nedenidir.

* Mahir Çayan, “Oligarşik Dikta”, *Kesintisiz Devrim II-III*.

kaçınılmaz olarak kendi aralarında farklılaşmalara ve çatışmalara neden olmaktadır. Bu çatışma ve farklılaşmalar da, yeni ve kendi dışlarında müttefik arayışları ortaya çıkardığı gibi, değişik politik söylemler ve sloganlara sahip olmalarına da neden olmaktadır. **Bugün** “kemalizm” ve “statüko” üzerine yürütülen polemiklerin ve demagojilerin güncel kaynağı bu yeni müttefik arayışları ve buna bağlı geliştirilen politik tutumlardır.

Burada küçük-burjuvazinin alt bölümlerinin ve onların olası müttefiklerinin kimler olduğunun bilinmesi, sürecin kavranmasında önemli bir yere sahip olmanın ötesinde, ülkemizdeki siyasal olayların kavranılmasında da özel bir yere sahiptir.

Genel olarak küçük-burjuvazi kavramı, eğitim görmüş ve belirli bir iş kolunda çalışan tüm kentlileri tanımlamak için kullanılmaktadır. Tanım böylesine geniş olunca, kaçınılmaz olarak küçük-burjuvazi, gecekondularda oturan eğitim görmemiş, kırsal özelliklerini sürdüren kesim ile işçi olarak tanımlananlar dışında kalan tüm kentli nüfusla eşdeğer hale gelmektedir. Bu bağlamda, serbest meslek sahipleri, devlet memurları, öğretmenler, öğrenciler, işverenler ve bunların yanında ücretli çalışanlar (büro personeli dahil) küçük-burjuvaziye oluşturmaktadır. Böylece küçük-burjuvazi, “emekçi” kategorisinden “işveren” kategorisine kadar değişik sınıfların bir bileşeni, “mozaik”i olarak gösterilmektedir. Bu durumda, küçük-burjuvazi, bir toplumsal sınıf olmaktan çok, değişik sınıfların bir bileşeni olan **geniş bir toplumsal tabaka** olarak kabul edilmektedir.

Küçük-burjuvazinin bu muğlak ve amorf (şekilsiz) tanımının en ilginç olgusu ise, bu tanım kapsamına alınan kesimlerin bunu benimsemiş olmaları, kendilerini küçük-burjuva olarak kabul etmeleridir.

Gerçekte ise, küçük-burjuvazi ile küçük-burjuva **ideolojisi** birbirine karıştırılmakta, küçük-burjuva ideolojisinin etkisi altında olan herkes küçük-burjuvaziye dahil edilmektedir.

En çok kabul gören kavrayış ise, **tüketici olan herkesin** küçük-burjuva olduğudur. Doğal olarak bu “tüketici kitlesi”nin ortak çıkarı tüketim alanında ortaya çıkmaktadır. Bu, kapitalist ekonomi açısından **metaların üretim sürecini değil dolaşım sürecini** ilgilendiren bir olgudur.

KÜÇÜK-BURJUVALARI İLGİLENDİRMEYEN KISA BİR KURAMSAL BİLGİ

Burada kapitalist üretim ve dolaşım süreci üzerine birkaç bilgiyi anımsatmak gerekli olmaktadır.

Kapitalizmde sermayenin birikim süreci, aynı zamanda onun dolaşım sürecidir. Bu sürecin ilk evresi, para sahibi kapitalistin pazardan üretim için gerekli metaları (işçilerin emek-gücü başta olmak üzere tüm üretim araçlarını) satın aldığı evredir.

Kapitalist tarafından satın alınan üretim araçları üretim sürecinde tüketilir ve içine işçilerin **karşılığı ödenmemiş** emeğinin değeri eklenerek yeni bir meta ortaya çıkar. Böylece sermayenin **üretim süreci** tamamlanmış olur. Bu süreçte üretilen yeni metalar (mallar), üretimlerinde tüketilen maliyetlerin yanında, üretim sürecinde ortaya çıkan artı-değerden oluşan bir değere sahiptir. Ancak meta (mal) olarak vardır, dolayısıyla kapitalist üretim sürecine başlamadan önce elinde bulunan para (para-sermaye) şimdi artı-değeriyle birlikte sadece meta (mal) haline dönüşmüştür. Bu meta (mal) satılmadığı sürece meta-sermaye olarak varolmaya devam eder. Onun yeniden para-sermayeye (paraya) çevrilebilmesi için satılması gerekir. İşte bu meta-sermayenin para-sermayeye dönüştüğü, yani malların satılarak para elde edildiği sürece, sermayenin **dolaşım süreci** adı verilir.*

Bu dolaşım sürecinin en temel özelliği, metalarda maddeleşmiş olan karşılığı ödenmemiş emeğin, yani artı-değerin gerçekleşme alanı olmasıdır. Bir başka deyişle, metalarda somutlaşan artı-değerin gerçekleşmesi için satılmaları gerekir ve dolaşım sürecinin ilk evresi bunu sağlar. Bu yönüyle sermayenin dolaşım süreci, aynı zamanda ticaret alanıdır. Dolayısıyla tüccar sermayesinin devreye girdiği yerdir.

İşte insanların tüketici olarak meta satıcılarının karşısında yer aldıkları **pazar**, bu dolaşım sürecinin en temel unsurudur ve **ticari ilişkiler** alanı olarak görülmesine kar-

* Burada sermayenin dolaşım sürecinin iki karşı evresinin, yani metaların satılarak paraya dönüştürülmeleri ve elde edilen para ile üretim için (genişletilmiş ölçekte) gerekli metaların yeniden satın alınması evrelerinin ilk evresi ile kendimizi sınırlandırıyoruz. Sürecin bütünü hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. Karl Marks, *Kapital*, Cilt: II.

şın, asıl olarak artı-değerin gerçekleştirildiği, paraya dönüştürüldüğü alandır.

Sermaye açısından ticaret, metallerin satıldığı ve içerdikleri karşılığı ödenmemiş emeğin paraya dönüştürüldüğü ilişkiler alanı iken, bu metallerin alıcıları açısından belirli bir ihtiyacın karşılanması amacıyla malların satın alınmasından ibarettir.

Pazarda metallerin satıcısı olarak yer alan tüccarın karşısında metallerin alıcıları, hangi sınıftan ya da toplumsal tabakadan olurlarsa olsunlar, sadece alıcıdır, metallerin tüketicisidirler. Bu yüzden işçiler, köylüler, küçük-burjuvalar ve tüm sermaye sahipleri pazarda sadece **para sahibi kişi** olarak yer alırlar. Dolayısıyla pazarda meta alıcısı olarak ortaya çıkan herkes, meta satıcısının karşısında para sahibi kişi davranışları sergiler. Elindeki parayla alabildiğince daha çok metayı daha ucuza almak, satıcı (tüccar, esnaf vb.) tarafından "kazıklanmamak" bu para sahibi kişilerin ortak amaçlarıdır.

İşte tüketici olan herkesi, yani pazarda meta alıcısı olan herkesi küçük-burjuva ilan eden kavrayış, bu para sahibi kişilerin ortak noktalarını öne çıkarır. Onların **pazardaki konumlarına** bakarak ayrı bir toplumsal kesim oluşturduklarını ilan eder. Sınıf mücadelesinin sona erdiğini, sınıf ayrımlarının önemini yitirdiğini, bunların yerini "geniş kesimleri birleştiren" çevrecilik, kadın sorunu, tüketici hakları gibi ortak sorunların oluşturduğu "çokluğun" yer aldığını ilan eden teoriler ve söylemler hep bu ayrımdan yola çıkmaktadırlar. Böylece insanların **üretim sürecindeki** konumlarına bakarak belirli toplumsal sınıflara ayrıştığını belirleyen marksizm-leninizmin karşısına, insanların pazardaki konumuna bakarak, yani sermayenin dolaşım sürecindeki yerlerine bakarak "çokluk" oluşturduğu düşüncesi çıkartılmıştır.

Burada küçük-burjuvalar için, kendilerinin bir sınıf ya da bir toplumsal "çokluk" olup olmadıkları hiç bir değere sahip değildir. İstenildiği kadar sınıfların varlığından, tarihin sınıf mücadelelerinin tarihi olduğundan, gelişen tüm siyasal olayların bu sınıf mücadelesinin yansıması olduğundan söz edilirse edilsin, küçük-burjuvalar için bunların hiç bir değeri ve anlamı yoktur. Onun tek sorunu tüketimdir, dolayısıyla pazarda tüketici (metallerin alıcısı) olarak ortaya çıktığında, **elindeki parayla azami ölçüde meta satın almasını sağlayacak** ilişkiler ve güçler önemlidir. Bu nedenle, onları ilgilendiren,

ellerindeki **mevcut paranın alım gücüdür**. Onların dünya görüşünü ve politik tutumunu belirleyen de budur.

Bu nedenle küçük-burjuvalar, kişilerin eline geçen paranın, yani pazarda daha fazla meta almalarını sağlayacak para miktarının **artırılması** yönündeki isteğe ve mücadeleye (ücret artışı isteği ve sendikal mücadele) ilgisizdirler. Geçmiş dönemin mücadeleleri karşısında oligarşik yönetimin uyguladığı terörle sindirilmiş, korkutulmuş ve sadece "tüketim ekonomisi"nin bir parçası olmakla yetinmeye boyun eğdirilmiş küçük-burjuvalar için "ücret artışı" istemi, "yeni çağın", "globalleşen dünyanın" "gerçekleri"yle örtüşmez. "Ücret sendikacılığı" anlayışı "sonsuz kadar" terk edilmelidir! "Globalleşen dünyada" sendikaların görevi, "ücret artışı" gerçekleştirmek değil, "üretim artışı" gerçekleştirmek olmalıdır! Çünkü küçük-burjuvalar için, belirli bir zaman diliminde bir mal ne kadar çok üretilirse maliyeti o kadar düşük olacağından, o malın satış fiyatı da düşük olacağı için, onlar bu malları daha fazla tüketebileceklerdir.

Böylece işçi sınıfı, küçük-burjuvanın tüketimini artırmaya hizmet edecek olan, metallerin maliyetlerini düşüren basit ve sıradan ekonomik bir araçtan (enstrüman) başka bir şey değildir.

Bu küçük-burjuvaların tek yaşam amaçları ellerine geçen parayla olabildiğince çok tüketmek olduğu için, bu amaca ulaşmaya hizmet edecek her araç "mübahır". Amaç ellerine geçen parayla olabildiğince çok tüketmek olduğundan, metallerin fiyatlarıyla ilgilidirler. Elleri geçen parayla daha fazla tüketim malı almalarını sağlayacak her türlü ekonomik önlemin ve söylemin arkasına takılırlar. Bu özellikleriyle üretim süreciyle ilgili herşeye sırtlarını dönerler. Üretici kesimlerin durumu ve geleceği onları ilgilendirmez. IMF dayatmasıyla buğday, şeker vb. tarım ürünlerine yapılan sübvansiyonların kaldırılması olayında bu açıkça görülmüştür.

Anımsanabileceği gibi, iç ve dış borçların "çevrilemez" hale geldiği aşamada IMF'yle yapılan stand-by anlaşmasıyla tarım ürünlerinden sübvansiyonlar kaldırılmıştır. Sübvansiyonların devlete yıllık olarak milyarlarca dolara mal olduğu, dolayısıyla devletin iç ve dış borçlarının arttığı iddiasıyla başlatılan IMF uygulaması, ülke içi fiyatların dünya fiyatlarından çok yüksek olduğu, dolay-

siyla köylülere “siyasi amaçlarla”, yani onların oyunu alabilmek için “değer transferi” yapıldığı ve bunların “bizden” (yani küçük-burjuvalardan) alınan vergilerle karşılandığı söylemleri ile popülize edilmiştir.

Bugün bile, bu söylemin ve ideolojinin savunucusu ve propagandisti olan “televoleci ekonomistler”den Deniz Gökçe şöyle yazabilmektedir:

“Türkiye yakında önemli bir konuda karar vermek zorunda kalacak. Bilindiği gibi Türk siyasetinde geçmişte büyük bir yanlış içinde idi. Yanlış, oy peşinde koşarken, **küçük bir çıkar grubunu** korumak için (mesela ailelerle beraber toplamı bir iki milyonu geçmeyen ilgisi olan bir tarım ürününü korumak uğruna) toplumun geneline, (yani **70 milyon tüketiciyi**) bazı şeyleri pahalı tüketmek zorunda bırakmaktır. Bu akıllı bir yaklaşım değil. Çünkü bir ürün üreticisi kendi ürününde millete kazık atarken, tüm diğer ürün üreticileri de ona kazık atmakta. Sonuçta kazık yemeyen yok!”* (abç)

“Televoleci ekonomist”in “ailelerle beraber toplamı bir iki milyonu geçmeyen ilgisi olan” “küçük bir çıkar grubu” olarak tanımladığı köylülerin karşısına “70 milyon tüketici” çıkartılarak yapılan demagoji, “tüketim ekonomisi”ne entegre olmuş küçük-burjuvaların psikolojik ve ideolojik bakışını en iyi biçimde ortaya koymaktadır.

Kıscacası “üretim hiçbir şeydir, tüketim herşeydir” şeklinde ifade edilebilecek küçük-burjuva bakış açısı, 2001 Şubat kriziyle birlikte egemen hale gelmiştir.

KEMALİZM, STATÜKO VE HİZMETLER SEKTÖRÜ

Küçük-burjuvazinin metallerin üretimiyle olan her türden ilgisini ve ilişkisini keserek, tüm çabasını ve varlığını tüketime yöneltmesinin maddi temeli ise **hizmetler sektöründeki gelişmede** yatmaktadır.

İstihdamın Sektörel Dağılımı
(.000)

	Tarım	Sanayi	Hizmetler
1980	7.583	1.911	4.317
1989	8.380	2.561	5.792
1999	10.096	3.329	8.557

2000	7.187**	3.733	9.658
2001	7.217**	3.734	9.416
2002	6.931**	3.851	9.638

Bu tablodan açıkça görüleceği gibi, yirmi yılda hizmetler sektöründe çalışan nüfusta iki misli artış olmuştur. Yaklaşık on milyon kişinin istihdam edildiği hizmetler sektöründe çalışanların yaklaşık bir milyonu turizm sektöründe, 700 bini “finans” sektöründe çalışmaktadır. Ticaret alanında çalışan nüfus ise dört milyona yakındır.

Toplam on milyona yakın bir nüfus, ekonomik terimlerle ifade edersek, tümüyle dolaşım alanında işlev yapan sermayeye bağlı olan, hiçbir artı-değer üretmeyen, sadece üretilmiş artı-değerin gerçekleştirilmesine hizmet eden “çalışan nüfus”u oluşturmaktadır. Özellikle 1980 askeri darbesi sonrasında ithalatın tümüyle serbest bırakılmasıyla birlikte gelişen tüketim malları ithalatı, hizmetler sektöründe çalışan nüfusta büyük bir artışa neden olmuştur. 1990 sonrasında turizm yatırımlarına yönelik teşvikler ve mali sektördeki liberalizasyon uygulamaları hizmetler sektöründe çalışan nüfusta ikinci büyük genişlemeyi sağlamıştır.

Böylece çalışan nüfusun yaklaşık yarısı tüketim malları ticaretinde istihdam edilmiştir. Bu çalışan nüfusun iş güvencesi ve geliri tümüyle tüketim mallarına olan taleple belirlendiğinden, pazardaki konjonktürel gelişmelerden doğrudan etkilenmektedirler. Bu çalışan nüfus içinde **satıştan alınan yüzdeye bağlı** gelir sahibi olanların sayısı gün

** Her zaman olduğu gibi, Türkiye’deki istatistikler T. Özal döneminden itibaren siyasal iktidarı ekonomi uygulamalarını başarılı göstermeye hizmet edecek şekilde değişikliklere uğratılmıştır. 1999 yılında 10.096.000 olarak görülen tarımda çalışan nüfusun 2000 yılında yaklaşık üç milyon azalış göstermesi, istatistiklerle oynamanın sonucudur. 2000 yılı ve sonrasındaki tarımda çalışan nüfus istatistikleri “yeni seri” adı altında yeniden düzenlenmiştir. Bu yolla sağlanan üç milyonluk “tasarruf”la “doğrudan gelir yardımı” alacak olanların sayısı düşürülmüş olmaktadır. Bu yüzden DİE ve diğer kurumların istatistiklerinin hiçbir güvenilirliği bulunmamaktadır. Bu üzerinde oynanmış “yeni seri” istatistiklerden, sadece yıllık değişimlerin gelişim eğilimini belli ölçüde saptamak olanaklıdır.

DİE’nin “eski seri” istatistiklerine göre tarımda çalışan nüfus şöyledir (.000):

2000	10.477
2001	10.449
2002	10.243
2003	9.860

* Deniz Gökçe, *Akşam*, 13 Mayıs 2004.

geçtikçe artmıştır.

İşte çalışan nüfusun (DİE sözcükleriyle ifade edersek “iktisaden faal nüfus”un) yarısını oluşturan ve artan oranda satıştan alınan yüzdeye (prim) bağlı olarak çalışan kesimler, kendi işlerini ve gelirlerini sürekli kılacağı varsaydıkları söylemlerin ve politikaların izleyicisi durumundadırlar. Onların primlerinin artmasını önleyen herşey “statüko”dur, primlerini artıran herşey bir “devrim”dir. Laiklik ya da şeriatçılık onları sadece pazar ilişkilerini etkilediği ölçüde ilgilendirir. Örneğin “göbeği açıkta bırakan tişört” olayından, bu tişörtü üreten tekstilciden daha çok bu tişörtü satanlar etkilenmektedirler. Tıpkı selülit reklamının AKP’li bakanın talimatıyla kaldırılmasında olduğu gibi, “göbeği açıkta bırakan tişört” satıcıları birden “laik” kesilebilmektedirler.

Bu sektörde çalışanlar için Avrupa Birliği (AB), daha fazla tüketim malı ithalatı ve daha fazla Avrupa şirketlerinin iç pazara girmesi anlamına gelmektedir. Eğer kendilerini “kemalist” olarak adlandıranlar AB’ye karşı iseler, onlar “kemalizm”e karşıdırlar. Eğer “kemalizm”, “çağdaş uygarlık düzeyine yükselmek” olarak, iç pazanın artan oranda emperyalist ülke sermaye ve mallarına açılması anlamına geliyorsa, onlar en hızlı “kemalistler”dir.

Böylece, T. Özal’ın “genç ve yakışıklı” varisi Mesut Yılmaz “iş dünyasında gençleşmenin temsilcisi” olarak gösterildiği ölçüde bu kesimden oy alırken, kendilerine “iki anahtar” (ev ve otomobil anahtar) vaad eden Demirel ve onun “güzel sarışın” varisi Tansu Çiller’e oy verebilmişlerdir. Aynı şekilde “Türki cumhuriyetler pazarı”na açacağı varsayılan MHP bu kesimlerin yeni bir yönelimi olarak ortaya çıkarken, Erbakan’ın partisi “İslam ortak pazarı”na gerçekleştirerek yeni ticaret olanakları yaratacağı sanısıyla aynı kesimlerin seçim tercihi olabilmıştır.

Hizmetler sektöründe çalışanlar için “sol” ise, ithalata bağımlı ekonomiye karşı olduğu ölçüde “statükocu”dur; “serbest pazar ekonomisi”ne karşı olduğu ölçüde “gericidir”; yabancı sermayeye karşı olduğu ölçüde “çağdışı”dır, “çağın gerçeklerini anlamaktan aciz”dir. “Sol”, iç ve dış ticaretin devlet denetimine alınmasını, merkezi planlamayı savunduğu oranda “devletçi”; tarımın ve yerli sanayinin dış bağımlılığına karşı olduğu oranda “milliyetçi”; gelir dağılımındaki dengesizliği düzeltereği ölçüde “halkçı”

(popülist anlamında); merkezi yönetimden yana olduğu ölçüde “cumhuriyetçi” ve iktidarcı olduğu anlamda “devrimci” olduğu için “kemalist”tir ve onlar, bu “kemalizm”e karşıdırlar.

Onların politik kavramlarla hiçbir alıp ve remedikleri yoktur. Onlar için, politik kavramların sunulduğu biçimi önemlidir. Mal ve hizmet ticaretiyle (pazarlama) uğraştıkları için, mal ve hizmetin işlevinden çok nasıl sunulduklarına önem verdiklerinden, politik kavramların içeriğine değil, “ambalajı”na değer verirler. “Statüko”ya karşıdırlar ama statü peşinde koşarlar. Siyah laptop ya da Hummer vb. “dört çeker araba” onların statü simgeleridir.

Kendileri mal ve hizmet pazarlama işiyle uğraştıkları için, yani her an ve herkesi aldatmaya hazır olduklarından, kendilerinin de her an ve herkes tarafından aldatılacaklarını düşünürler. Bu yüzden kendilerinden başka kimseye güvenmezler. Mal ve hizmet satılmak için her türlü yalanı söylemeye hazır olduklarından, söze hiçbir biçimde ve hiçbir zaman güvenmezler. Ancak her türlü yalanla her türlü mal ve hizmeti pazarlayabileceklerine inandıklarından, kendini beğenmiş tavırlar sergilerler. Dünyanın alım-satımdan ibaret olduğuna inandıkları için her şeyin bir fiyatı olduğunu düşünürler ve bu yüzden kendilerini pahalıya satmaya çalışırlar.

Yukardan aşağıya, emperyalizme bağımlı olarak gelişen çarpık kapitalist üretim ilişkileri içinde yaşadıkları için, ne kapitalist anlamda “ticari ahlak”a, ne de burjuva kültürüne sahiptirler. Onlar için, kredi ya da borç para, karşılığında hiçbir şey ödenmeden alınan bir şey olduğundan, kendilerini borçlu olarak görmezler. Ödeme zamanı geldiğinde ise, dünyanın en namuslu ve en dini bütün kişileri olarak “borcum borç” diyerek yemin billah ederler.

Hizmetler sektöründe çalıştıkları için, “hizmette kusur etmezler”. Kendilerine para kazandıran herkes “müşteridir” ve “müşteriyi memnun etmek” yaşamlarında sahip oldukları tek ahlak ilkesidir. Mal ve hizmeti pazarlayabilmek için yapamayacakları şey, giremeyecekleri kılık, söyleyemeyecekleri söz yoktur. Bu yüzden, aristokratların hizmetçilerinin sahip olduğu onura bile sahip değillerdir. Aşağılanmak, “işin gereği” olarak kabul edildiği için, onur kırıcı olarak görülmez. Onlar için bahşiş, işi iyi yapmanın “pri-

mi”dir. Daha fazla “prim” alabilmek için önünde eğilmeyecekleri hiç kimse yoktur.

Onlar, “beyaz yakalı işçiler” olarak ülkemizdeki “beyaz Türkler”i oluştururlar. Hizmetler sektöründe çalışmayı hizmetçi (uşaklık anlamında) olmakla özdeş sandıklarından, hizmetine giremeyecekleri kişi, ülke ya da bayrak dünyada mevcut değildir. Bu nedenle kendilerini “kozmpolit kişi” olarak görürler.

... VE SOL

Her türlü uluslararası para-sermayenin (küçük-burjuva ekonomistlerinin tanımıyla “sıcak para”) hiçbir denetime sahip olmaksızın faaliyet yürüttüğü, her türlü emperyalist ülke mallarının ithalatının serbest olduğu ve cari işlemler açığının turizm gelirleriyle kapatılmaya çalışıldığı bir ülkede on milyon istihdam kapasitesine sahip hizmetler sektörünün yarattığı ilişkiler karşısında sol ise, legal parti işletmecilerinden sendika profesyonellerine, sol “eşraf”tan “profesyonel yayıncılar”a kadar tümüyle bu sektör içinde yer almaktadır. Dolayısıyla tüm ideolojik ve politik kavrayışları bu sektörün oluşturduğu ilişkiler tarafından belirlenmiştir. Geçmiş dönemin devrimci mücadeleleri karşısında oligarşik yönetimin uyguladığı terörle “her türlü şiddet” ve “devlet” karşıtı haline gelmiş olan bu “sol”, kaçınılmaz olarak geçmişlerinden gelen “pazarlanabilir” ideolojik ve politik söylemleri pazarlamak peşindedirler. Doğal olarak bu pazarlama işinde hizmetler sektöründe egemen olan “teknikleri” kullanmaktadırlar. Kapitalist pazardaki arz-talep ilişkisinin konjonktürel dalgalanmasına uygun olarak değişkenlik gösteren bu “teknikler”, “her şey hareket halinde ve her şey durum değiştirir” diyalektik ilkesine uyarlanmıştır. Sola ait olan her türlü değer (ilkesellik, gerçeklik, dürüstlük vb.) süreklilik gösterdiği ölçüde “dogma” ya da “put”tur. Ve onlar konjonktüre uygun olarak bu “dogma”ların ve “put”ların yıkıcısı misyonunu üstlenmişlerdir. En seker sol örgütler bile klasik oportünistler haline dönüşmüşlerdir.

“Oportünizm bukalemun gibidir. Çeşitli kılıklara bürünerek sosyalist hareket içinde ortaya çıkar... Oportünizmde *ilke istikrarı* diye birşey yoktur. Düne kadar savunduğu ilkelerin niteliği kitlelerin gözünde açıklığa ka-

vuşunca, o bu ilkeleri en ağır suçlularla karalar. Onun için tek şey önemlidir: ‘Herşeye rağmen proletaryanın devrimci hareketini nasıl pasifize edebilirim?’. Bu eyleminde Marksist ilkeler sadece basit birer araçlardır.”*

Bu genelleşen oportünist anlayışa göre, “statüko” mevcut düzen olarak kabul edildiği sürece “yıkılması” gereken birşeydir. “Statüko”yu yıkan ya da yıkmaya yönelen her hareket ve eylem desteklenmelidir. Mevcut düzenin (“statüko”) “koruyucu ve kollayıcısı” olarak ortaya çıkan oligarşinin ordusunun “atatürkçülük”ünden (son dönemde söylem değiştirilerek “atatürkçülük” yerine “kemalizm” sözcüğü kullanılmaktadır) ve onun teröründen kurtulmanın yolu da buradan geçmektedir. “Statüko”yu yıkanın, **kim ve hangi amaçla** yıktığı değil, yıkması önemlidir. Tıpkı pazarlanan malın niteliğinin değil biçiminin önemli olması gibi.

Burada solda bugüne kadar yapılmış “kemalizm” tahlillerinin hiçbir önemi bulunmamaktadır. Bu tahliller, ister “kemalizm”i, “küçük-burjuvazinin en sol, en radikal kesiminin milliyetçilik tabanında anti-emperyalist bir tavır alışı”, “devrimci-milliyetçilerin, emperyalizme karşı aldıkları radikal politik tutum”** olarak saptayan tahliller olsun; ister “kemalizm”i, “komprador Türk büyük burjuvazisinin ve orta burjuvazinin sağ kanadının ideolojisi”*** olarak tanımlayan tahliller olsun, bir yana bırakılmış ve yerine demokratikleşmeyi engelleyen, muhalefeti zorla sindiren, her türlü işkence ve terörü meşru gören, ırkçı-milliyetçi, şovenist ve faşist yönetim ve yönetim anlayışıyla özdeşleştirilmiş “kemalizm” tanımı geçirilmiştir.

Böylece “kemalizm”, sömürge tipi faşizmle, oligarşik diktatörlükle özdeş hale gelmiştir. Bir başka deyişle “kemalizm”, devletin (gerçekte ise oligarşik yönetimin) “resmi ideolojisi” olarak ilan edilmiştir. Bu “resmi ideoloji”, “olağan zamanlarda” askeri güçlerin siyasal yönetimde belirleyici rol üstlendiği “temsili demokrasiyi”, “olağanüstü” durumlarda askeri cuntayı, misak-ı milliye, Kürt sorununda inkarcılığı, şovenizmi temsil etmektedir. Böyle olunca, “resmi ideolo-

* Mahir Çayan, *Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine*.

** Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

*** İbrahim Kaypakkaya, *Şafak Revizyonizminin Eleştirisi*.

ji”nin bertaraf edilmesi “kemalizm”den kurtulmakla ve “statüko”nun yıkılmasıyla özdeşleşmiş olmaktadır. Bu gerçekleştiği oranda “zafere” ulaşılmış olacaktır.

“Resmi ideoloji”nin, yani “kemalizm”in bertaraf edilmesiyle, askeri darbelerin meşrulaştırıcı ideolojisinden kurtulunacağı için, yeni askeri darbe olasılığı da ortadan kalkacaktır!

Aynı şekilde “kemalizm” ideolojisinden kurtulduğu ölçüde, Kürt sorunundaki inkarcılık ortadan kalkacak, şovenizm etkisizleşecek ve giderek sorunun “demokratik” çözümü için sosyal ve psikolojik koşullar oluşacaktır.

Böylece ülkeye huzur, barış ve istikrar geleceğinden, ekonomik faaliyetler canlanacak, ülkedeki istikrarsızlıklar yüzünden bir türlü gelemeyen yabancı sermaye ülkeye akın edecek, yeni iş olanakları çıkacak ve ticaret alabildiğine genişleyecektir. Her ne kadar bu “huzur, barış ve istikrar ortamında” ekonomide meydana geleceği varsayılan gelişmeler solun amaçlarıyla çakışmasa da, küçük-burjuvaların istemleriyle çakışmaktadır. Dolayısıyla solun “resmi ideoloji”ye (“kemalizm”) karşı savaşında “globalleşen dünyanın” küçük-burjuvaları bir müttefik olarak ortaya çıkmaktadır.

AB fonlarından fonlananlar, oligarşinin “sivil toplum örgütü” vakıflarından beslenenler, solun “resmi ideoloji”ye karşı savaşının öncü güçleri olarak, “medya”da hak ettikleri yeri almışlardır.

Oysa oligarşi açısından “atatürkçülük” olarak “kemalizm”, “globalizm” gibi, “serbest pazar ekonomisi” gibi, mevcut düzenin içinde bulunulan koşullardaki (statüko) durumunu meşrulaştırmak ve halk kitlelerine kabul ettirmek amacıyla kullandığı sıradan demagojik söylemlerden başka birşey değildir. Satılacak malın alıcısına cazip gösterecek ambalajlarından biridir.

Bugün ülkemizde “kemalizm” yeniden güncelleşmeye başlamışsa, bunun tek nedeni, 12 Mart sonrasında politik arenayı tümüyle terk ederek kendi bireysel yaşamlarına kapanmış küçük-burjuvazinin sol kanadının 2001 Şubat kriziyle birlikte önemli ekonomik kayıplara uğraması ve bireysel yaşamını **eskisi gibi** sürdüremez hale gelmesidir. Onlar, bireysel olarak, 1999 Aralık ayında IMF ile yapılan stand-by anlaşmasının en büyük destekçisi olmuşlardır. Ancak IMF programının uygulanmasıyla kaybedenler safın-

da yer almışlardır. Bu da onların IMF karşıtı olmaları için yeterli olmuştur. Tek başına IMF karşıtlığının anlamsız olduğunu bildiklerinden, giderek anti-emperyalist söyleme geçmişlerdir. Bugün için oligarşik yönetim tarafından kabul edilebilir tek anti-emperyalist söylem “kemalizm” olduğu için, IMF karşıtlığını “kemalizm”e dayandırmışlardır.

Uzun yıllar SHP-CHP’li yerel yönetimlerden sağladıkları iş olanaklarıyla 2001 Şubat krizine gelen bu sol küçük-burjuvalar, yerel yönetimlerin “şeriatçılar”ın eline geçmesiyle birlikte “laiklik” bayrağını yükseltmeye başlamışlardır. Ve burada da dayanak “kemalizm” olmaktadır.

OLİGARŞİ DIŞINDAKİ SÖMÜRÜCÜ SINIFLAR ARASINDAKİ ÇIKAR ÇATIŞMASI

Küçük-burjuvazi içindeki bu ilişki ve çelişkiler yanında politik ilişkileri daha büyük ölçüde belirleyen gelişme ise oligarşi dışındaki sömürücü sınıflar arasındaki çıkar çatışmasıdır.

Bir bütün olarak küçük ve orta sanayi sermayesi ile Anadolu tüccar ve esnafını (küçük ve orta ticaret sermayesi) kapsayan bu çıkar çatışması 1990 sonrasındaki tüm politik gelişmelerin odak noktasında yer almıştır. “Milliyetçi sermaye” ile “İslamcı sermaye” olarak saflaşan bu kesimler kendi içlerinde de değişik siyasal partilere bölünmüşlerdir. MHP, BBP, ATP “milliyetçi sermaye” kesiminin alt bölünmelerinin siyasal ifadesi olurken, SP, AKP ve Fettullahçılar “İslamcı sermaye” kesimlerinin alt bölünmüşlüğüne siyasal karşılığı olmaktadır. İthal tüketim malları ticareti ile “bilgi sektörü”nde faaliyet gösteren küçük ve orta sermaye kesimlerinin politik temsilcileri ise SHP, CHP ve DSP olmuştur.

“Medyatik” söylemle ifade edersek “merkez sağ partiler” olarak kabul edilen ANAP ve DYP, oligarşinin çıkarlarının temsilcisi olarak politik arenada yer alırken, aynı zamanda küçük ve orta sermaye kesimlerinin oligarşiye yedeklenmesi görevini de üstlenmişlerdir.

Kendi içlerinde sayısız çatışma ve uyuşmanın yer aldığı bu sermaye kesimleri arasındaki çelişkilerin politik yansılar karşısında oligarşinin tutumu “hayırhah” bir “tarafsızlık” olarak ortaya çıkmıştır.

Oligarşi, 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte gerçekleştirdiği anayasal ve yasal düzenle-

meler yanında, askeri ve sivil bürokraside yaptığı düzenlemelerle, hükümet değişiklikleri ile değiştirilmesi neredeyse olanaksız bir “devlet politikası” oluşturmuştur. Teknokratlara dayalı devlet görevlileri sistemi (uzmanlaşma) büyük ölçüde yerleştirilmiştir. Her düzeyde profesyonel görevlilerin işbaşına getirildiği ve devlet işlerinin bunlarca yönetildiği (müsteşarlıklar, danışmanlıklar) bir sistem kurulmuştur. Sistemin “politikacılar” tarafından bozulmaya çalışıldığı dönemlerde ise emperyalizmin finans kuruluşları (IMF ve Dünya Bankası) devreye sokularak “balans ayarı” yapılmaktadır.

Oligarşinin bu “devlet politikası”nın en önemli bölümü ise, devlet aygıtının iç savaş koşullarına göre biçimlendirilmesidir. Bu da askeri bürokrasinin (Genelkurmay) tüm devlet işleyişinde “denetleyici ve yol gösterici” işlev üstlenmesini getirmiştir. MGK, askeri bürokrasinin bu “denetim ve yol gösterici” işlevini meşrulaştıran **biçimsel** bir organ olmuştur.

1997 yılından itibaren askeri bürokrasi Pentagon danışmanlarıyla birlikte yeniden biçimlendirilmiş ve Amerika’daki siyasal iktidar karşısında Pentagon’un görece özerkliğine benzer bir yapıya dönüştürülmeye çalışılmıştır. Pentagon’un “seçilmişler” karşısındaki görece özerkliğinin dayanağı olan sanayi-askeri komplekslerin (ekonominin aske-rileştirilmesinin bir sonucudur)* ülke içinde işbirlikçi yapısı kurulmuştur. Bu sanayi-askeri komplekslerin işbirlikçileri, ülkedeki askeri bürokrasinin, oligarşinin “devlet politikasının” denetçisi ve yol göstericisi olarak etkinliğini sürdürmesinin güvencesi durumdadır. Dışa bağımlı, özel olarak Ameri-

* Mahir Çayan yoldaş *Kesintisiz Devrim II-III*’de Ekim 1961’de Amerikan Nation dergisinde yayınlanan Fred Cook’un “Jaggemsut: Savaşa Yönelen Devlet” adlı incelemesinden yaptığı alıntı bu sanayi-askeri kompleksin gücünü açıkça gösterir niteliktedir:

“Sınai-asker karması, yani meslekten yetişmiş askerler grubu ile savaş malzemesi sayesinde zenginleşen kapitalistler, Amerikan politikasını gittikçe daha fazla tayin etmektedir. Akan milyarlar, Pentagon’a bütün ülkeye yayılan ekonomik bir kudret vermektedir. Silahlı kuvvetlerin aktif, United States Steel, American Telephone and Telegraph, Metropolitan Life Insurance, General Motors ve Standart Oil of New Jersey şirketlerinin toplam aktifinden üç kat büyüktür. Savunma bakanlığından ücret ve maaş alanların sayısı, bu büyük şirketlerde çalışan toplam işçi ve memur sayısından üç kat daha fazladır.”

kan emperyalizminin sanayi-askeri komplekslerinin ülke içindeki uzantıları olan yerli sanayi-askeri yapıya dayanan askeri bürokrasi, bu yapıyla kendisine özel bir “resmi ideoloji” gereksinmesi duymamaktadır. On yılı aşkın süre yurtdışı görevlerde bulunmuş, Pentagon eğitiminden geçmiş Org. Hilmi Özkök bu yapının olgunluk aşamasını temsil etmektedir.

Bugün ülkemizdeki işbirlikçi tekeli burjuvazi dışında hiçbir sermaye grubu, Türk silahlı kuvvetleri kadar Amerikan emperyalizminin sanayi-askeri kompleksi ile iç içe geçmiş değildir. Bu nedenle askeri bürokrasinin (Genelkurmay) “milli”likle uzaktan yakından ilgisi olmadığı gibi, ideolojik olarak “globalizm” yandaşıdır. Dolayısıyla askeri bürokrasinin “kemalizm”le hiç bir ortak noktası bulunmamaktadır.

1980 öncesinde sol hareket içinde yer almış ve 80 sonrasında “eski solcu” olarak emekliye ayrılmış küçük-burjuva aydınlarının eski bilgileriyle “statüko” diye düşündükleri şeyler ya ortadan kalkmış ya da kalkmak üzeredir. Onların bugün “statüko” diye saldırdıkları herşey, askeri bürokrasinin yeni “statüko”sunun yerleşmesi ve kökleşmesi için engel oluşturan kurumlar, yasalar, kurullar ve alışkanlıklardır.

“Kemalizm”, ister bir ideoloji olarak tanımlansın, ister devrimci-milliyetçilerin, emperyalizme karşı aldıkları radikal politik tutum olarak tanımlansın, her durumda **üst-yapısal** niteliktedir. Maddi temelleri, yani sosyo-ekonomik temelle olan ilişkisi var olmadığı sürece varolamaz. Ve bugün “kemalizm”in böyle bir maddi temele sahip olduğunu söyleyebilmek olanaksızdır. Eski dönemin asker-sivil aydın zümresi başkalaşmış ve dağılmıştır. Yukarıda gördüğümüz gibi askeri kesim, askeri bürokrasinin yapısal dönüşümüyle birlikte emperyalizme bağımlı sanayi-askeri ilişkilerin işgüderi haline dönüşmüştür. Sivil aydın zümre ise, kent küçük-burjuvazisinin ithalat ürünlerine bağımlı tüketici yapısıyla birlikte kendilerine yeni çalışma ve iş olanakları bularak ayrılmıştır. Oligarşinin gerek 12 Mart, gerekse 12 Eylül dönemlerinde sivil ve askeri bürokraside yaptığı temizlik bu kesimleri devlet aygıtının tümüyle dışına çıkarmıştır. Dolayısıyla “zinde güçleri” harekete geçirici ilişkiye ve olanağa da sahip değillerdir.

Bugün “kemalizm”den geriye kalan, 1919-22 **kurtuluş savaşı**, 1923’te kurulan

laik cumhuriyet ve 1950'lere kadar süren dönemde devlet aygıtının her türden **zor ve baskısı** olmaktadır.

Oligarşinin, laik cumhuriyet için **özel** bir ideoloji gereksinmesi olmadığı gibi, devlet aygıtının "hasımlarına" karşı zor ve baskı uygulaması için de bir ideolojiye gereksinme yoktur. Bunların yerini **doğrudan rüşvet ve siyasal iktidarlar ile borsa arasında kurulmuş olan ittifak** (dolaylı rüşvet) almıştır.

Devlet ise, egemen sınıfların baskı aygıtı olarak, bu sınıfların egemenliğine karşı çıkan her kesime karşı zor uygulamasının meşru aygıtı olmayı sürdürmektedir.

Bugün ülkemizdeki temel sorunlar, dışa bağımlı ekonominin giderek ithal mallarına dayalı bir "tüketim ekonomisi" haline dönüşmesi ve laik cumhuriyet bilincinin silikleşmesidir.

İthal mallarına dayalı "tüketim ekonomisi", hizmetler sektöründe çalışan on milyonluk bir nüfusun her yönden ulusal bağımsızlığı, ulusal kalkınmayı reddetmesi sonucu-

nu doğurmuştur. Emperyalist sömürünün ülkeye nelere mal olduğuna değil, kendisine nasıl bir çıkar sağladığına ve emperyalist tüketim mallarını alabilmesine olanak sağladığına bakan bu nüfusun varlığı, anti-emperyalist mücadelenin en önemli engeli durumuna gelmiştir.

Laik cumhuriyet bilincinin silikleşmesi ise (bugün solun büyük bir kesimi tarafından "yapay gündem maddesi haline getirildiği" ileri sürülerek ya da "bizi ilgilendirmez" diyerek bir yana bırakılan) laiklik sorununun, gelecekte devrimci mücadelenin başlı başına uğraşmak zorunda kalacağı bir sorun haline gelme potansiyeline sahiptir.

Oligarşinin faşist milisleri tarafından kurşunlanarak sakat bırakılmış bir profesörün (Servet Tanilli) Sakıp Sabancı'nın ardından övgüler düzebildiği bir dönemde*, "medyatik" yönlendirmelerle "statükocu" ve "kemalist" avcılığının kimseye bir yararı olmayacağı açıktır. Unutulmamalıdır ki, her yıkılan "statüko"nun yerini bir başka "statüko" alır.

* Server Tanilli 23 Nisan 2004 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinde şöyle yazmaktadır:

"Vehbi Koç gibi, Sakıp Sabancı'nın arkasında bıraktığı eser de, ulusal sınırları aşmış kimliğini ortaya koyduğu kadar, ülkemizde emeğe açtığı büyük olanaklar bakımından övgüye layıktır.

Fabrikalar, teknik ve sosyal bir olgudur.

Sakıp Sabancı'nın cenazesinde yürüyenlerin arasında, sıradan büyük bir halk kesimi de vardı: Çalışanlara 'ekmek kapısı' açmış bir kişinin ruhuna dua ediyorlardı.

Ayrıca, 'alçakgönüllülüğü' de bağlamıştı halkı.

Yaygın şöhreti, okulları ve üniversitesi ile, eğitime olan katkılarından da geliyordu.

Sanat severliği, müzeciliği de unutulmaz...

Özetle, sıradan bir sanayici değildi giden; topluma ve yaşamın güzelliklerine açılan bir kişi, bir 'kişilik'ti...

Onuruyla yaşayıp ölen bir kuşaktandır o!
Anısının önünde saygılarla eğilelim..."

Nerede Kalmıştık? [Piyasalarda Şenlik Var!]

Küçük-burjuvazinin mülksüzleştirilmesinin bir aracı olarak kullanılmış olan borsaya ilişkin en son yazımıza şöyle başlamıştık:

“2004 yılına girildiğinde ‘medya’da ekonominin ‘düzeldiği’ne ilişkin haberlerle birlikte sıkça şu başlıklar atılmaya başlandı:

‘Borsa 2004’e rekorla ‘merhaba’ dedi

Borsa 2004’e son 44 ayın rekoruyla girdi

Borsa’da tarihi rekor: 19.697

Borsa’da yeni rekor: 19.926

Borsa 20 bine uzanarak rekor kırdı

Borsa üçüncü defa 20 bini aştı.’

Ve gözler yeniden İMKB’ye döndü ve parlamaya, ışıldamaya başladı. Borsa kumarhanesinin tövbekarları bile son bir kez daha günaha girmenin ne zarar olacağını hesaplamadan balıklama İMKB’ye atlarken, borsa simsarlarının yüzlerindeki gülümseme, kazıtılmış kafalarındaki parlaklıkla daha da aydınlandı.

Böylece bir avuç satınalınamaz devrimci dışında, ‘inananlar’dan ‘globalistler’e kadar herkesin borsa gönüldaşı kesildiği bir dönem bir kez daha başladı.”*

Ve yazımızı şöyle sonlandırdık:

“Bu ortamda, borsada ‘kerizlenenler’ de, onları ‘kerizleyenler’ de, ‘globalist’ kent küçük-burjuvazisinden

başkası değildir.

Onlar, küçük-burjuvalar, onlar gibi olmak için herşeylerini vermeye hazır oldukları büyük burjuvaların aristokrasiye özenerek saray görüntüsünde villalar inşa etmeleri gibi, apartman dairelerinde villa görüntüsü oluşturarak kendi küçüklüklerini her yerde dışa vururlar. 100 m²’lik apartman dairelerinde ‘Amerikan barlar’ kurarak, ‘Amerikan life-style’ sahibi oldukları hayaliyle yaşarlar. Onların yaşam felsefesi ya da ahlakı, ‘ben yapmazsam bir başkası yapacak’ sözleriyle özetlenebilir. T. Özal’ın ‘benim memurum işini bilir’ sözünü çok iyi anlamış ve en iyi biçimde uygulamış kesim olarak enflasyona endeksli resmi rüşvet tarifesiyle kendilerini enflasyona karşı korumaya almışlardır. Kendisini soytan durumuna düşürmeyi, ‘yaşamla ve kendisiyle dalga geçebilme meziyeti’ ilan ederek, kendileriyle övünürler. En hızlı kredi kartı çeken kişi olmakla övünüp, kredi kartı borçlarının temerrüt faizleri karşısında ağlayanlar da onlardır. Bu ülkede onların kaybedecek hiçbir şeyleri yoktur. Kendilerinin kapitalizm tarafından mülksüzleştirildikleri söylenildiğinde, tek düşündükleri şey mülksüzleştirilenlerin safında nasıl yer alacakları olmaktadır. 1980 öncesinin ‘solcusu’, 80 döneminin Özalcısı, 90’ların DYP’lisi, MHP’lisi ve günümüzün ‘inançlı’ bir AKP’lisi olanlar yine onlardır. Bir kilo domatesi üç taksitte satan da, alan da, kendilerini taksit-

* *Kurtuluş Cephesi*, “Haydi İMKB’ye Gidelim! [Üç Taksitte Bir Kilo Domates]”, Sayı: 77, Ocak-Şubat 2004.

le satan ve leasingle kiralayan da onlardır. Ve borsada sadece onların maceraları vardır.

Bu yüzden, bir kez daha diyoruz ki, 'yaşasın kapitalizm' sloganları eşliğinde, haydi, ne duruyorsunuz, İMKB'ye gidin!"

Bu öğüdümüzü (!) kaç kişinin duyduğunu ve bunlardan kaç kişinin buna uyduğunu bilemiyoruz. Ancak gün günle kavuşup, tarihler Mayıs ayını gösterdiğinde piyasalar bir kez daha hareketlenmeye başlamıştır.

9 Ocak günü "tarihi rekorlarından birini" kırarak 19.404 seviyesine çıkan İMKB-100 endeksi 2 Nisan günü 20.485 seviyesine çıkarak rekoruna rekor katmıştır. Ancak Nisan ayının son günleri yaklaşırken borsaya "bir haller" olmaya başlamış, dolardaki yükselişe bağlı olarak "tansiyonları" yükseltmiştir. Mayıs ortalarına gelindiğinde 16 binlerin altına inen İMKB, bir ay içinde %20 değer kaybetmiştir. Aynı dönemde dolar %16 değer kazanmıştır.

Böylece borsa, bir kez daha "yatırımcısını" yarı yolda bırakmış, gülümseyen yüzleri asıklaştırmıştır.

Bütün bunlar ülkemizin ekonomik yapısının ve o çok sevilen "serbest piyasa ekonomisi"nin olağan, alışlagelen özelliklerinin basit görünümüdür. Bu olağan ekonomik yapı içinde parasını kaptıranlar ile parayı kapıncı arasındaki macera her zamanki gibi devam etmektedir. Bunların basit izleyicisi olanlar ise, günlük geçimlerini olağan biçimde sürdürmeye çalışan geniş halk kitleleridir. Resmi işsizliğin 1,5 milyon olarak gösterildiği bir ülkede, borsanın iniş-çıkışları, herhangi bir paparazi ya da pop-star programları kadar ilgi toplamasına da, reyting sıralamasında üstlerde yer almaya devam etmektedir. Ama piyasalarda olanların ve olması istenenlerin tek hedefi de, bu geniş halk kitlelerinin emekleri ve emekleri karşılığında verilen ücretleridir. Bu hedef kapsamında en son bulgu ise **işporta tezgahları** olmuştur.

"Ver-kurtul"cuların en büyük "muhalifi", "Atatürkçü" ATO'nun son araştırmasına göre 3 milyon kişi işportacı "çıkmıştır". ATO açıklamasına göre, ülkemizdeki "her yedi çalışandan biri işportacı olup, bunların günlük kazançları ortalama 50 milyon liradır". Böylece yıllık 50 katrilyon liralık, yani 32 milyar dolarlık bir ciroya sahip "işporta sektörü" bulunmuş ve bunların vergi vermedikleri,

	\$	İMKB-100
19 Nisan 2004	1.356	19.935
20 Nisan 2004	1.372	19.528
21 Nisan 2004	1.384	19.270
22 Nisan 2004	1.378	19.431
26 Nisan 2004	1.390	18.586
27 Nisan 2004	1.416	18.217
28 Nisan 2004	1.426	18.229
29 Nisan 2004	1.431	17.737
30 Nisan 2004	1.419	18.022
03 Mayıs 2004	1.454	17.678
04 Mayıs 2004	1.450	18.244
05 Mayıs 2004	1.441	18.272
06 Mayıs 2004	1.471	17.624
07 Mayıs 2004	1.502	17.001
10 Mayıs 2004	1.550	16.807
11 Mayıs 2004	1.537	17.102
12 Mayıs 2004	1.534	17.144
13 Mayıs 2004	1.538	16.645
14 Mayıs 2004	1.530	16.531
17 Mayıs 2004	1.532	15.922
18 Mayıs 2004	1.555	16.124
20 Mayıs 2004	1.553	16.334
21 Mayıs 2004	1.549	17.167
24 Mayıs 2004	1.534	16.995
25 Mayıs 2004	1.522	16.791

dolayısıyla vergi kaçakçısı oldukları ifşa edilmiştir.

Nazlı Ilıcak'ın *Tercüman* gazetesinin seviz sütüne manşetten verdiği bu ATO açıklamasıyla ekonomik bunalımdan çıkış için yeni kaynak da bulunmuş olmaktadır!

32 milyar dolarlık cirosuyla "işporta sektörü" vergilendirildiğinde elde edilecek gelir yaklaşık 10 milyar dolar olacaktır. Bu miktar da cari işlemler açığını kapatmak için yeterli görünmektedir.

ATO açıklamasına göre "işporta sektörü" şu alanlarda faaliyet göstermektedir:

"Pijama, gecelik, iç çamaşın, eşofman, çorap, tişört, etek, gömlek, ayakkabı, pantolon, giyim aksesuarları atkı-eldiven gibi konfeksiyon ürünleri, patates-kuru soğan-salatalık gibi sebzeler, lahmacun, kokoreç, köfte, turşu, nohutlu pilav, mısır, tatlı, helva, pamuk şeker, dondurma, midye, börek, macun, gobit gibi yiyecekler, kitap, bilgisayar programı, film CD-DVD, müzik kaset-CD gibi korsan yayınlar, telefon, radyo, fener, şarj aleti, walkman, pil, matkap, saat, uzaktan kumanda gibi elektronikler, çanta, oyuncak, gözlük, çiçek, mutfak eşyaları, kolye, kırtasiye, kağıt

mendil ve yara bandı.”

Görüleceği gibi “işporta sektörü”, yerli “islamcı” süpermarketler ile yabancı hipermarketler karşısında sürekli “yenik” düşen esnaf için büyük bir rakip durumundadır. İslami söylemle ifade edersek, “işporta sektörü” esnafın rızkını çalmaktadır! Üstelik bu sektör giderek yaygınlaşmakta ve örgütlenmektedir. ATO raporunda belirtildiğine göre, “işporta sektörü”, daha bugünden üç “işporta ticaret odası”na sahiptir. Bu gelişme devam ettiği takdirde, “Türk Ticaret Odaları”na bile rakip olabilecektir.

Kredi arandığını ve kaynak diye kıvrandığını söyleyen ATO başkanı “Atatürkçü” Sinan Aygün, “Gerekli yasal düzenlemeler yapılsa ve Belediyeler işportayı önlemek için etkin bir şekilde çalışsa, 5 yıl sonra sokaktaki işportacının yerleşik bir işi, evinde aşı, sosyal güvenliği, eğitimi, sağlık hizmetleri olur” diyerek hükümeti ve belediyeleri görevle çağırılmaktadır.

“Atatürkçü” ATO ile AKP’nin tek yayın organı olmaya aday Nazlı Ilıcak’ın *Tercüman*’ı bu büyüyen “tehlikeye” karşı ortak “duyarlılık” sergilemektedirler. Tüm yapılması gereken AKP’nin harekete geçmesinden ibarettir. Ne de olsa hükümet de, belediyelerde onların denetimi altındadır.

Sinan Aygün’ün dediği gibi “gerekli yasal düzenlemeler yapılır ve belediyeler işportayı önlemek için etkin bir şekilde çalışırsa” beş yıl sonra tüm işportacılar iş sahibi olacaklar ve belki de borsaya bile gireceklerdir. Borsa bile bu “kırılgan yapı”sından “işporta sektörü”nün “yerleşik iş” haline gelmesiyle kurtulacaktır. Ne yazık ki, bugün için “işporta sektörü” İMKB’de işlem görmektedir.

Böylece ülkemizin en önemli sorununun cari işlemler açığı ve bunu kapatmak için gerekli “kaynak”ı bulma sorunu olduğu, “işporta sektörü”nün keşfiyle bir kez daha tanıtılmıştır.

Ancak pek çok kişi açısından, cari işlemler açığı “fazla teknik” bir konu olarak görüldüğünden günlük yaşamı etkilemeyen, sadece “ekonomist”leri ilgilendiren bir konu olarak değerlendirilir. Dolayısıyla bu konuda alınan siyasal kararlar da hiçbir tepkiyle karşılaşmaksızın kolayca uygulanabilmektedir.

Aynı bakış açısı sahipleri, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşulları anlayamadığı gibi, bunun nedenleri konusunda da bir

fikre sahip olmaz. Bunun sonucu olarak da ülke ekonomisinin nasıl düzelebileceğine ilişkin ortaya konulanlar fazlaca önemsenmez ve anlaşılabilir. Bu da, “devrim olduğunda ülke daha da yoksullaşacaktır” türünden demagojilerin etkili olmasının yolunu açmaktadır. Gerçekte ise bugün ülkeyi yoksullaştıran cari işlemler açığı ve bunun sürekli dış borçlanmalar yoluyla kapatılmaya çalışılmasıdır. Dış borçlanma ile kapatılmaya çalışılan cari açık, aynı zamanda dış borçların faizlerinin ödenmesi için iç borçlanmanın sürekli artışı da beraberinde getirir. Ve artan iç borçlanmanın faizlerinin ödenmesi de (borçların çevrilebilmesinin tek yolu budur) vergilerin (özellikle ÖTV gibi dolaylı vergilerin) artırılması demektir. Vergilerde meydana gelen her artış, kişilerin gelirlerinde eşdeğer bir artış gerçekleşmediği sürece, bireysel tüketimin kısılması anlamına gelmektedir. Bu durumda temel ihtiyaçların karşılanmasında zorlukla karşılaşan kişiler için tek seçenek, tıpkı devletin cari işlemler açığını kapatmasında olduğu gibi, borçlanmaya gitmektir. Bu borçların eş-dosttan alınması ya da kredi kartlarıyla sağlanması kaçınılmazdır. Sonuç olarak, bireyleri gelirlerinin üzerinde borçlanmaya yönelten ülkenin içinde bulunduğu cari işlemler açığıdır.

Bilineceği gibi, cari işlemler hesabı olanğan döviz gelir-gider hesabıdır. İhracat, turizm gelirleri vb. gelirler hanesine yazılırken; ithalat, faiz ödemeleri vb. giderler bölümüne kaydedilir. Giderler gelirlerden fazla olduğunda ülkenin cari işlemler açığı ortaya çıkar. Bu açık döviz açığıdır ve değişik kaynaklardan sağlanacak dövizlerle kapatılması gerekir. Aksi halde ithalat ve faiz ödemeleri yapılamaz. Süleyman Demirel’in “70 cente muhtacı” dediği koşullar ortaya çıkar.

Cari işlemler açığı ortaya çıktığında bütün sorun, bu açığı kapatmak için gerekli döviz bulmaktır. Bunun yolu ise dış borçlanmadan geçmektedir. Doğrudan kredi alarak (IMF kredileri gibi) ya da ülke dışına ihraç edilen bono ve tahvillerle (Euro bonolar gibi) bu döviz bulunmaya çalışılır. Her durumda dış borçlanmayla sağlanan dövizlerin belli bir faizi sözkonusudur ve cari işlemler açığı büyüdükçe faiz oranları yükselir.

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, bu dış borç faizlerinin ödenebilmesi için devletin ülke içinde yeni “kaynaklar” bulması zorunludur. Bu “kaynaklar” da, vergiler ve hazi-

ne bono ve tahvilleridir.

Böylece bir kez daha cari işlemler açığı, vergilerin ve hazine bono ve tahvillerinin faiz oranlarının yükselmesi demektir. Hazine bono ve tahvillerinin (hazine “kağıtları”) faiz oranlarındaki her yükseliş vergilerin yükseltilmesini zorunlu kılar. Ve bir kez daha cari işlemler açığının faturası “vergi ödeyenlere” çıkartılır.

Ocak-Mart 2004 döneminde dış ticaret açığı 7,2 milyar dolar olmuştur. Turizm vb. gelirler hesaba katıldığında ortaya çıkan açık (ki cari işlemler açığıdır bu) 5 milyar dolar olmuştur. IMF tahminlerine göre yıl sonu itibarıyla cari açık 9,2 milyar dolar olarak hesaplanmaktadır. Geçen yıl olduğu gibi “kaynağı belli olmayan” beş milyar dolarlık bir döviz girişi olduğu hesaplarda gösterilse bile, 5 milyar dolar civarında net dış borçlanmaya gidilmesi kaçınılmaz görünmektedir. %10'lara yaklaşan faiz oranlarıyla gerçekleştirilecek olan bu dış borçlanma, aynı zamanda eski borçların faizlerinin artmasını da beraberinde getirecektir. Bunun hazineye getireceği **ek maliyet** ise, en az 2 milyar dolar olacaktır.

Öte yandan cari işlemler açığının büyümesi ve buna bağlı olarak dış borçlanmanın kaçınılmazlığı, iç borç faiz oranlarının artışını da beraberinde getirmektedir. Ocak-Mart 2004 döneminde %20'ler seviyesinde seyreden iç borç faiz oranları son Hazine ihalesinde %29,7'ye yükselmiştir.

Sadece Hazine'nin %29,7'den 25 Mayıs günü yaptığı 4 katrilyon liralık iç borçlanmanın ek maliyeti 400 trilyon liradır. 2004 sonu itibarıyla, iç borç geri ödemeleri nedeniyle yaklaşık 60-70 katrilyon liralık yeni iç borçlanmaya gidilmesi gerekmektedir. Faiz oranlarının %30'lar seviyesinde kalacağı varsayıldığında, bunun hazineye ek maliyeti 6-7 katrilyon liradır.

İç ve dış borçlanmadaki bu durum, devlet bütçesine, 2004 yılında olağan devlet giderlerinin karşılanması için gerekli kaynakların yanında 6-7 milyar dolarlık ek bir yük getirecektir. Her zaman olduğu gibi, bu ek maliyet, vergiler yoluyla halka ödettirilecektir.

Ödeme gücüne sahip olan kesimler (küçük-burjuvazi), ister AKP'ye oy vermemiş olsunlar, ister Tayyip Erdoğan'ı “kurtarıcı” olarak görmüş olsunlar, her durumda bu öde-

meyi yapmak durumundadırlar.

Bu ödemenin ilk adımı, cari işlemler açığını büyüten ithalatın kısılmasıyla başlamaktadır. İthal malları tüketicisi bir kitle olarak bu ödeme yapabilir nüfus, bir yandan tüketimine talip oldukları ürünleri daha yüksek fiyattan satın almak zorunda kalacaklar, diğer yandan artan ÖTV'yi ödemek durumunda kalacaklardır.

İkinci adım ise, ithalatın azaltılması amacıyla, ithal malları tutkunu küçük-burjuvaların kredi kartları kullanımından vergi almaktır. “Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu kesintisi” adı altında alınan bu vergi, bugün 1,2 katrilyon liradır.

Üçüncü adım ise, kredi kartı faiz oranlarının yükseltilmesidir. Cari işlemler açığının büyümesiyle birlikte doların değer kazanması karşısında “açık pozisyonlarını” kapatmakta zorlanan bankaların kredi kartı faiz oranlarını daha yükselterek kendilerini olası krize karşı korumaya almaları kaçınılmazdır. Birleşik faiz hesabıyla %100'leri geçen kredi kartı faiz oranlarının daha da yükselmesinin bir sonucu da, küçük-burjuvaların ithal malları tüketiminin azalması olacaktır.

Bugün için piyasalardaki hareketlilik yeni bir Şubat 2001 krizine dönüşmemiştir. “Yetkililer”in ve “medya ekonomistleri”nin değerlendirmesine göre, böyle bir krize girilmemesi için yukarıdaki uygulamalar “kararlılıkla” sürdürülmek zorundadır. Bu da “şok” edici kriz ortamında küçük-burjuvaların gelirlerinin düşürülmesinden önce, küçük ve daha az hissedilir biçimde süreç olarak düşürülmesi demektir. Dün bu süreçten kurtulabilmek için önlerine yem olarak atılan **köylüleri** harcamakta bir an tereddüt etmeyen küçük-burjuvaların önüne, bugün **işsizler ve işportacılar** atılmaktadır. Cari işlemler açığının sorumluları kurbanlar haline gelirken, önlerine yem olarak atılan bir önceki dönemin kurbanlarının (işsizler) ne kadar canı kaldığının bile farkında değildirler. “İslamcı esnaf”ın rızkını kapmakla suçlanan işportacılar, ithal malı tutkunu küçük-burjuvalara yem edilmeye çalışılırken, borsanın her dalgalanmasıyla, hazine bonolarının faiz oranlarının her yükselişiyle paralarını kaybedenler, ağızlarından salyalar akıtarak yeme daha da çok saldıracaklardır.

İşte borsanın geldiği yer burasıdır.

“İşkenceyi Bile Düşünme Zamanı” (II)

“Öfkenin doruğa çıktığı bu sonbahar ayında, bir liberal bile işkenceyi düşünme-bilme çizgisine geldiğini görebiliyor. Tamam, lastik hortumlardan filan sözetmiyorum. En azından burada, yani ABD’de bunlar olamaz. Ama, Amerikan tarihinin en büyük suçuyla ilgili soruşturmayı harekete geçirecek birşeyler yapılmalı. Şu anda, 11 Eylül intihar uçağı kaçırma eylemlerinin 4 zanlısı da, konuşmayı reddediyorlar.

Bunları, en azından psikolojik işkenceye tabi tutamaz mıyız? Örneğin, silahlı kuvvetlerimizin Panama’da veya başka yerlerde denediği ‘ölen tavşanların çığlıkları ve yüksek volümlü rap müziği dinletme’ gibi yöntemler uygulayabiliriz. Ya da, “gerçek serumu” adlı sıvıyı, bu kişilere zorla zerketme gibi birşey yapılamaz mı? Bazılarımız, kanunların uygulanması konusundaki düşüncelerimizin değişmemesi gerektiğini söylüyorlar. Ama bu kişiler ne yazık ki, 11 Eylül öncesi zamanlarda kalmışlar. Halbuki, artık aynı ülkede, yani 10 Eylül Amerika’sında yaşamıyoruz...

Bazı işkence yöntemleri gerçekten işe yarar. Örneğin, 1980’li yılların azılı teröristi Abu Nidal’i çözmek için Ürdünlüler, ailesini tehdit etme yöntemini kullandılar. 1993 yılındaki Dünya Ticaret Merkezi saldırısının arkasındakileri çözmek için Filipinliler, zanlılardan birini İsrail’e teslim etmekle tehdit ettiler. Büyük acılar içeren İslami adalet de, Müslümanların boyun eğecekleri bir tehdit olabilir.

Fiziki işkenceyi yasal hale getiremeyiz. Bu Amerikan değerlerine aykırıdır. Ama şu anda bile, dünya çapında insan hakları ihlallerine karşı çıkarken, bir yandan da teröre karşı mücadele yöntemleri konusunda biraz daha esnek düşünebilmeliyiz. Örneğin, mahkeme kararı ile psikolojik işkence uygulayabilmek gibi. Ya da, bazı zanlıları, biraz daha acımasız olabilen müttefiklerimize teslim edebilmek gibi. Biraz ikiyüzlülük gibi görünse bile.

Öyle ya, hiç kimse bu işlerin nezaket içinde olacağını söylemedi.”

[Jonathan Alter, “Time to Think About Torture”, *Newsweek*, 5 Kasım 2001.]

J. Alter’in 11 Eylül olayları sonrasında yayınlanan bu yazısını *Kurtuluş Cephesi*’nin 64. sayısında yayınlamamızın üzerinden iki buçuk yıl geçtikten sonra Bağdat’taki Ebu Garib cezaevinde Amerikan askerlerinin yaptığı işkencenin fotoğrafları basında yer aldı. Ebu Garib cezaevindeki işkence fotoğrafları pek çok kişiyi “şok” ederken, J. Alter’in yazısıyla işkencenin Amerikan emperyalizminin “terörizme karşı savaş”ının en temel aracı haline getirildiğini hiç kimse anımsamadığı gibi, işkencenin Amerikan emperyalizminin

kontra-gerilla yöntemlerinin asli unsuru olduğu ise bilinmezlikten geldi.

Celal Talabani gibi, Amerikan emperyalizminin Irak işgaliyle kendilerine yeni “fırsatlar” çıktığını düşünenler ise, Ebu Garib cezaevindeki işkencelerin “abartılmaması” gerektiğini, “böyle şeylerin her yerde olduğunu” söyleyerek işkencenin savunucusu olarak ortaya çıktılar.

Ebu Garib cezaevinde Amerikan askerlerinin yaptığı işkence fotoğrafları karşısında gösterilen tepki ise iki yönlü oldu.

Bir kısım “medya” mensupları, insaniliklerini anımsayarak işkence olayını “lanetlerken”; “medya”da yer tutmuş “solcu” eskileri ise, “ama Türkiye’de de işkence yapıldı, bunları da unutmamak gerekir” sözleriyle başlayan yorumlar yayınladılar.

Bunlar içinde en ünlüsü olarak Murat Belge, *Radikal* sayfalarında Ebu Garib cezaevindeki işkence fotoğraflarından yola çıkarak “bizdeki işkenceye” dikkatleri çekerken Amerikan demokrasisinin üstünlüğünü ve “bizim” gibilerle arasındaki farkı göstermeye özen göstermiştir:

“İrak’ta yıkılan rejim kimsenin demokratik bir garantiye sahip olmadığı, iktidarın kendi yapabilecekleri konusunda sınır tanımadığı ve zaten yaptıkları konusunda da hesap vermediği bir rejimdi. Şimdi onu yıkmış olan ABD’nin başta bu müdahalesinin kendisi olmak üzere, bütün davranışlarını kötü ve yanlış bulabiliriz. Hapishanede olanlarsa, devrilen Saddam’ı da gölgede bırakacak bir ‘diyalizm’ düzeyine ulaşmış olabilir. Bütün bunlara rağmen, ABD’nin rejimi, insanlar bu gibi durumlardan tedirgin olduğu anda, onlara istedikleri gibi hesap sorma, suçu araştırma, saptama ve cezalandırma imkânlarını veren bir sistem üstüne oturuyor. Bu da zaten ‘demokrasi’ ile ‘diktatörlük’ arasındaki fark.”*

Böylece Amerikan askerlerinin Ebu Garib cezaevinde yaptıkları işkenceler, hümanist açıdan “kabul edilemez” ilan edilirken, “demokratik” açıdan Amerikan emperyalizminin üstünlüğünün göstergesi olarak sunulmaya çalışılmıştır.

O Amerikan emperyalizmi ki, “tink-tank” kuruluşlarıyla ürettiği pasifikasyon yöntemlerini dünyanın her yerinde pervasızca kullanmış ve kullandırmıştır. Her yerde ve her durumda halk kitlelerinin emperyalizme ve onun işbirlikçi iktidarlara karşı mücadelelerini **pasifize etmek** için işkence **temel araç** olarak kullanılmıştır. Özellikle CIA ve Pentagon “tink-tank” kuruluşlarınca üretilen ve 1970 sonlarında geliştirilen işkence yöntemleri Türkiye’den Brezilya’ya, Arjantin’den Filistin’e kadar her yerde uygulanmıştır. Şehir

gerillasına karşı geliştirilen bu yeni işkence yöntemi, işkence yapılandırma bilgi almayı amaçlamamaktadır.

Bu yeni yöntemi “*Gerilla Bilanço Çıkartıyor*” kitabında G. Weber şöyle anlatmaktadır:

“Askerlerin terörü insanların beyinlerinde derin izler bıraktı. İşkence sadece bilgi almaya hizmet etmemişti ki, sorgulamadan da işkence yapılmıştı ya da saçma sorular sorulmuştu. Hedef tutukluyu kırmak, aşağılamak, onu insanlığından yoksun bırakmak, kimliğini yok etmektir. O, bir numara olmuştu, yerde yatan ve gereksinimlerini denetimsiz yapan, koken, sakallı ve vahşi bir canavar. İşkencenin kurbanı sadece tutuklu değildi, böylece tüm ailesi ve sosyal çevresi de cezalandırılıyordu.”

İşte Amerikan işgal güçlerinin Irak’ta yaptıkları işkence fotoğraflarının gösterdiği gerçek budur.

Bu yöntemler ülkemizde 12 Eylül döneminde en yaygın biçimde gözaltı koşullarında uygulanmıştır. Gözaltı süresini 90 güne çıkartarak başlatılan bu uygulama “örgüt üyelerini yakalama” amacıyla daha çok, gözaltına alınan kişileri kişiliksizleştirmeyi amaçlamıştır. Üç milyon kişi 12 Eylül döneminde bu uygulamaya maruz kalmıştır.

Uygulamanın ikinci aşaması ise cezaevlerinde yürütülmüştür. Askeri cezaevlerinde, E-tipi, F-tipi cezaevlerinde tutuklu ve hükümlüler aynı “kişiliksizleştirme”ye yönelik işkencelere maruz kalmışlardır.

Bugün Amerikan emperyalizminin Guantanamo’da, Ebu Garib’te, Afganistan’da uyguladığı işkence yöntemleri en geniş biçimde geri-bıraktınlmış ülkelerde “test edilmiş” tir.

Bu “test”in sonuçlarını G. Weber Latin-Amerika ölçeğinde şöyle anlatmaktadır:

“Sürekli işkence görme tehdidi, toplum tarafından içselleştirildi ve bir öz savunma olarak uyumlu bir sosyal davranışa yol açtı. ‘Bütün halk felce uğruyor’ deniliyor insan hakları örgütü SERPAJ’ın bir analizinde ve devam ediliyor: ‘Bu, protestonun taşıdığı riziko, toplumsal hareketlenmenin taşıdığı rizikonun bilinmesi sonucu ortaya çıkan korkunç bir öğrenme sürecinin sonucudur’.

Bugün sol kelime hazinesinden

* Murat Belge, Tanık sandalyesinde Rumsfeld, *Radikal*, 9 Mayıs 2004.

'sosyalizm' ve 'devrim' gibi kelimeler kaybolmuş vaziyette, herkes 'baştan', 'demokrasiden' ve 'çoğulculuktan' bahsediyor."

Ebu Garib cezaevinde çekilen fotoğraflarda görüldüğü gibi, Iraklı tutsaklara yapılan (en hafif deyimle) aşağılayıcı davranışlar geri-bıraktırlmış ülkelerde "test" edilmiş pasifikasyon yöntemlerinin doğrudan Amerikan askerleri tarafından uygulanmasından ibaretir.

Amerikan emperyalizminin geliştirdiği ve geri-bıraktırlmış ülkelerde yıllarca uygulattığı bu yeni pasifikasyon amaçlı işkence yöntemleri karşısında tek tek olayları ele almak, bunların sorumlularının cezalandırılması talebinde bulunmak ve geleneksel hümanist söylemlerle karşı çıkmak, pasifikasyonun gerçekleşmesine hizmet etmek anlamına gelmektedir. Sorun, fiziki ya da psikolojik işkence yapılması değil, işkence aracılığıyla tutsakların ve çevresinin terörize edilmesidir. Amacın "tutukluyu kırmak, aşağılamak, onu insanlığından yoksun bırakmak, kimliğini yok etmek" olduğu unutulmamalıdır.

Ve yine unutulmamalıdır ki, emperyalist ülkelerin kamuoyunun önemli bir kesimi "terörizme karşı savaş"ta, J. Alter'in yazısında ifade edildiği gibi, işkencenin yapılmasını desteklemektedirler. Bundan daha önemlisi ise, Amerikan emperyalizminin "resmi hukukçular"nın, "terörizme karşı savaş" çerçevesinde uluslararası hukuk kurallarının geçerli olmadığını, dolayısıyla işkence yapılmasının önünde herhangi bir hukuki engel bulunmadığını resmen belirtmiş olmalıdır. Bunun en açık örneği, ABD Adalet Bakanlığı hukukçularının Pentagon'a verdikleri "bilgi notları"nda görülmektedir.

Pentagon'a gönderilen John Yoo ve Robert J. Delahunty imzalı 9 Ocak 2002 tarihli "bilgi notu"nda, "Uluslararası hukuk kuralları

Amerikan federal yasalarının altında bir statüye sahip oldukları için, ABD ordusunun teröre karşı savaşı sırasında ve tutuklulara muamelede uluslararası hukuka uymak zorunda olmadıkları"* belirtilmektedir. Böylece ABD Kara Kuvvetleri Komutanlığı FM 90 seri numaralı sahra talimatnamesine (US Army Field Manual) göre her türlü işkencenin yapılmasının yasal gerekçesi oluşturulmuş bulunmaktadır.

Diğer yandan tutsakları aşağılayan, onların insanlığından yoksun bırakan, kimliğini yok etmeyi amaçlayan uygulamalar "psikolojik işkence" olarak "fiziki işkence"den ayrılmaya çalışılmakta ve meşrulaştırılmaktadır. Böylece özel uzmanlık alanı haline getirilmiş olan "fiziki işkence" yapanlar, yani "sorgucular"ın yanında, her türden devlet güvenlik görevlisini (asker ve polisi) kapsayan "psikolojik işkence" timleri oluşturulmaktadır. Bu "psikolojik işkence timleri", sözcüğün günlük kullanımıyla, sıradan asker ve polisten oluşmaktadır. Ülkemizde 12 Eylül döneminde gözaltı yerlerinde ve askeri cezaevlerinde **sıradan erlere** yaptırılan işkenceler bunun en somut örneğidir. Bunların binlercesi bugün toplumun içinde yaşamaktadırlar.

Bu gerçeklik içinde, bugün, işkenceye karşı mücadele, işkencecilerin teşhiri, yargılanması ve cezalandırılmasıyla sınırlandırılmaz. Artık işkencenin bizzat kendisi ve mantığı işkencecinin önüne geçmiştir. Bu süreçte, işkenceyi, her ne suretle olursa olsun meşrulaştıran, haklı göstermeye çalışan her türlü görüş ve zihniyet sahipleri işkenceci ile eşdeğer hale gelmiştir. Bu görüş ve zihniyet sahiplerinin hukukçu ya da "medya" mensubu olmaları bu gerçeği değiştirmemektedir. Onlar da, bu zihniyetleriyle işkencecilerle aynı kaderi paylaşmak durumundadırlar.

* US Department of Justice Office of Legal Counsel, "Memorandum for W. J. Haynes", January 9, 2002.

Büyük Ortadoğu Projesi, NATO Zirvesi ve “İlmli İslam”a Dair

Kurtuluş Cephesi'nin Ocak-Şubat 2004 tarihli 77. sayısında, Amerikan emperyalizminin “Büyük Ortadoğu Projesi”ne ilişkin olarak *Yeni Şafak* gazetesinde 1 Şubat tarihinde yayınlanan bir **haber-yorum** üzerine bir değerlendirme yayınladık. Yazımızın yayınlandığı tarihten itibaren “Büyük Ortadoğu Projesi” neredeyse tüm “medya”nın en gözde konusu haline geldi. Tüm köşe yazarları “Büyük Ortadoğu Projesi”ne ilişkin yazılar kaleme alırken, “ılımlı İslam” kavramı giderek politik söylemin odak noktasına yerleşti.

Ancak şeriatçı kesimler, *Yeni Şafak* gazetesinin Amerikan emperyalizminin “Büyük Ortadoğu Projesi”ni **olumlayan** haber-yorumu karşısında tam bir şaşkınlık içine düştüler. *Yeni Şafak* gazetesinin manşetten verdiği haber-yorumunun, birkaç “ama” dışında, tümüyle “Büyük Ortadoğu Projesi”ni olumlama ve bu projenin kendileri için yeni fırsatlar yaratacağı düşüncesini işleme şeriatçı kesimleri, tüm politikalarını yeniden gözden geçirmeye zorladı. Haber-yorumda “Büyük Ortadoğu Projesi”nin biraz “İsrail planı” koktuğu yolundaki yorumdan yola çıkan birkaç “İslamcı yazar” (şeriatçı yazar) utangaç biçimde itirazlar kaleme alırken, geri kalanları tepkileri izlemekle yetindiler.

Tepkilerin yoğunlaşması üzerine tüm şeriatçı yazarların ve şeriatçı “medya”nın Amerikan emperyalizminin “Büyük Ortadoğu Projesi”ne tavrı almalayla, “proje”, şeriatçı kesimlerin geleneksel Amerikan karşıtlığının ajitatif söylemi haline dönüştü. Böylece Tayyip Erdoğan ve mehteran takımının yayın organı *Yeni Şafak* gazetesinin kendileri için

yeni fırsatlar yaratacağı düşüncesiyle manşetine taşıdığı “Büyük Ortadoğu Projesi” BOP’ laştı.

Şeriatçı kesimlerin “medya” sözcüleri kendileri için büyük ve yeni fırsatlar yaratacağını düşündükleri “Büyük Ortadoğu Projesi”ni büyük pişkinlikle yerden yere vururlarken, *Yeni Şafak*’ın manşetinde yer alan haber-yorumu unutmuş görünmektedirler. Bu haber-yorum *Yeni Şafak*’ın manşetinde şöyle yer almıştı:

“Amerikanın Yeni Projesi

Türkiye modelli Büyük Ortadoğu ABD Başkanı George Bush’un, Başbakan Erdoğan ile görüşmesinde gündeme getirdiği, ‘Büyük Ortadoğu’ Projesinde Türkiye merkez konumunda ele alınıyor. ABD’nin bu çerçevede Türkiye’den imam, vaaz, müftü gibi yetişmiş din görevlilerinin Ortadoğu’ya gitmesini istediği ortaya çıktı.

ABD’nin bu projeye üç amaç belirlediği vurgulandı. Bunlar Müslüman ülkelerde demokrasinin yaygınlaştırılması, serbest piyasa ekonomisinin geliştirilmesi, radikal dini grupların örgütlenmelerinin önlenmesi, ‘İslami terör’ kavramının önüne geçilmesi.”

Haber-yorum “**ABD, imam-hatip istiyor**” alt başlığıyla Amerikan emperyalizminin imam, vaaz, müftü isteği bir kez daha vurgulandıktan sonra şöyle devam ediliyordu:

“**Merkez İsrail mi İstanbul mu?**

‘Büyük Ortadoğu’ projesi, Türkiye’ye ‘merkezi rol’ alacağı şeklinde

sunuluyor. Bu teklif, Türkiye'nin de İslam ülkeleri ve Orta Asya'ya yönelik projeleriyle örtüştüğü için büyük destek buluyor. Ancak projenin fikir babasının İsrail olması kafaları karıştırıyor.

Türkiye ne yapmalı

Uluslararası ilişkiler uzmanları ve stratejistler, Türkiye'nin bu projeye dikkatli yaklaşması ve 'merkezi Türkiye' olacak bir 'Büyük Ortadoğu' projesi için daima teyakkuzda bir dış politika izlemesi gerektiği uyarısında bulunuyorlar. Uzmanlar, bu projenin çok uzun süreli bir proje olduğunu da hatırlatarak, bu teyakkuz ve güçlü pazarlık durumunun hükümetlerle değişmemesi gerektiğinin de altını çiziyorlar."

Görüldüğü gibi, *Yeni Şafak* gazetesinin manşetine çıkardığı "Büyük Ortadoğu Projesi"ne ilişkin haber-yorum, "Türkiye'nin de İslam ülkeleri ve Orta Asya'ya yönelik projeleriyle örtüştüğü için büyük destek gördüğünü" ve "Türkiye merkezli" olması koşuluyla projenin desteklenmesi gerektiğini savunmaktadır.

Bu durumu *Kurtuluş Cephesi*'nin Ocak-Şubat 2004 tarihli 77. sayısında şöyle değerlendirdik:

"Amerikan emperyalizminin 'enerji ve su kaynaklarının güvenliğini garanti altına almak' olarak özetlenebilecek stratejisinin yeni adı 'Büyük Ortadoğu' olmaktadır.

Tayyip Erdoğan ve mehteran takımı, Necip Fazıl'dan aldıkları 'Büyük Doğu' hayaline, Amerikan emperyalizminin 'Büyük Ortadoğu' planlarıyla daha fazla yaklaştıklarını düşünerek bu planın aslı ögesi olmaya sunmuşlardır.

Onların sanısına göre, Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'yu yeniden şekillendirebilmesi için, 'laiklik ile şeriatçiyeti en iyi biçimde kaynaştırmış Türkiye' bir model ülke olarak alınacaksa, 'ılımlı islam yönetimi' daha iyi bir model olabilecektir. Onlara göre, kendilerinin temsil ettiği 'ılımlı islam', 'Büyük Ortadoğu'nun ideolojik temeli işlevini görmelidir. Ancak onlar 'Büyük Ortadoğu'nun 'coğrafi sınırlamadan çıkartılarak, Kafkaslar ve Orta-Asya ülkelerini de içine ala-

rak geniş bir çerçeveye', yani Necip Fazıl 'ustadları'nın 'Büyük Doğu' çerçevesine oturtulmasının daha doğru olacağını düşünmektedirler.

Böylece Türkiye'de iktidarı ele geçirecek olan 'Büyük Doğu'cuların İBDA katalarıyla 'doğu'nun fethi teorisinden, Amerikan emperyalizminin katalarıyla 'büyük doğu'nun kendi önlerine serilmesi beklentisine geçmişlerdir. Bunun için tek yapmaları gereken 'ılımlı islamcı' portresi çizmekten ibarettir. Bu amaçla, yıllardır Türkiye'de tedrisatını yaptıkları takiiyeyi uluslararası planda sürdürmek yeterli olacaktır. Amerikan emperyalizminin her dediğini yerine getirerek ona şirin gözükme, dalkavukluk yapmak, amaca ulaşmanın basit araçlarıdır."*

İşte bu bakış açısıyla Tayyip Erdoğan ve mehteran takımı, Amerikan emperyalizminin istekleri doğrultusunda Kıbrıs'ta "kazı-kazan" süreci başlatmıştır. Ardından Colin Powell'ın Türkiye'yi "islam cumhuriyeti" olarak tanımladığı açıklaması gelmiştir. Ancak Nisan ayına girildiğinde Felluce'deki silahlı direnişin şiddetlenmesi ve giderek Amerikan emperyalizminin Irak işgalini içinden çıkılamaz hale getirmesi şeriatçı kesimlerin umutlarını önemli ölçüde kırmıştır. Yine de can çıkmayınca huy çıkmadığından bu kesimler yeni beklentilere yönelmişlerdir. İşte bu beklentilerin yoğunlaştığı yer, **NATO'nun İstanbul zirvesi** olmaktadır.

Şeriatçı kesimin "tink-tank"çıları (ya da "stratejik araştırma" uzmanları) İstanbul'daki NATO zirvesinden emperyalist ülkeler arasında bir uzlaşmanın ortaya çıkacağını beklemektedirler. Özellikle Fransa-Almanya ile ABD-İngiltere arasında Ortadoğu'nun NATO görev alanına alınmasını sağlayacak bir uzlaşma sonucu, "ılımlı islam" portresi çizen AKP mehteran takımının önünün açılacağı beklenmektedir. Bu öylesine bir beklenti haline gelmiştir ki, AKP iktidarı, piyasalarda başlayan dalgalanmaları bile önemsememektedir. Ne de olsa "Türkiye merkezli Büyük Ortadoğu Projesi" "ılımlı islam"ın önüne büyük bir pazar açacaktır.

Neredeyse AKP saflarında yer alan tüm

* *Kurtuluş Cephesi*, "Necip Fazıl'ın 'Büyük Doğu'sundan ABD'nin 'Büyük Ortadoğu'suna", Sayı: 77, Ocak-Şubat 2004.

şeriatçı kesim (“medya”sından sermaye kesimlerine kadar) “Büyük Ortadoğu Pazarı” hayaliyle “ılımlı islam”a doğru yelken açmakta tereddüt etmemişlerdir. Ama bütün sorun, Amerikan emperyalizmi dışında hiç kimsenin bilmediği bu “ılımlı islam”ın ne olduğu ve sınırlarının nereye kadar uzandığıdır.

Şeriatçılara “muhafazakar demokrat” tanımını getirerek “imajmaker”lık yapan Tayyip Erdoğan’ın danışmanı Yalçın Akdoğan’ın “Devlet mi toplumu Müslümanlaştırmalı; Müslüman toplum mu devleti dinileştirmeli; yoksa her ikisi de mi birbirini ideolojik bir dönüşüme tâbi tutmamalı?” şeklinde formüle ettiği ve sonuçta devletin ve toplumun “birbirini ideolojik bir dönüşüme tabi tutmamalı”yla sonuçlandığı “ılımlı islam” çerçevesi dışında ortada bir ölçü bulunmamaktadır. Ama bu ölçü de fazla “akademik” olduğundan pratik bir değere sahip değildir. Dolayısıyla, pragmatizm, “ılımlı islam” portresi çizebilmenin tek yolu haline gelmiştir. Bugün için, devletin yürütme gücünü elinde tutan AKP, bu devlet gücüyle, YÖK yasası değişikliğiyle hem devleti hem toplumu dinileştirmeye yönelmiştir. Böylece Yalçın Akdoğan’ın “akademik teorisi” fiilen ortadan kalkmıştır.

Şimdi sorun, Amerikan emperyalizminin “ılımlı islam”ı ile AKP’nin “ılımlı islam” yöneliminin ne denli çakışıp çakışmayacağına dönüşmüştür. Ve şeriatçı kesim NATO zirvesine gelecek olan W. Bush’tan bu sorunun cevabını beklemektedirler.

Bu koşullarda “laik kesim”in “vurucu gücü” olarak sunulan Genelkurmay, bir yandan AKP’nin imam-hatiplere ilişkin anayasa değişikliğine açıktan muhalefet ederken, diğer yandan eski askeri ihaleleri iptal etmiştir.

Genelkurmay’ın imam-hatiplere ilişkin açıklaması doların %20 değer kazanmasıyla beklenen sonucunu verirken, askeri ihalelerin iptal edilmesi sadece M. Ali Biriand’ı harekete geçiren bir işleve sahip olmuştur.

İptal edilen askeri ihaleler “ortak proje” kapsamında “yerli katkı” ile üretilecek saldırın helikopterleri ile tanklara ilişkindir. “Ortak proje” ile üretilecek 1.000 adet tank yerine doğrudan “üretici firmadan” 250 tank ve 145 saldırın helikopteri yerine 90 helikopter alınmasına karar verilmiştir. Saldırın helikopteri için her ikisi de Amerikan şirketi olan King Cobra üreticisi Bell ile Apache’nin üreticisi Boeing sözkonusuyken; “ana mu-

harebe tankı” adayları Abrams A1 tanklarının üreticisi Amerikan General Dynamics Co. ile Leopard 2 tanklarının üreticisi Alman Krauss-Maffei Wegmann olmaktadır. Ağustos 2003’de Bell şirketi ile King Cobra için “prensip anlaşması” yapıldığı için ihalenin en önemli kesimi tanklar olmaktadır.

Abrams ya da Leopard tanklarından hangisinin alınacağına ilişkin karar Türkiye ile ABD ve Almanya arasındaki ilişkileri belirleyecek niteliktedir. Özellikle ekonomik durgunluk içinde bulunan Almanya için Leopard tanklarının satışı büyük öneme sahiptir. Öyle ki, Claudia Roth’un son Türkiye “ziyareti” sırasında Yeşiller Partisi adına “Türkiye’ye silah satışını engellemeyeceklerine” ilişkin açıklama bu konunun Almanya için ne denli önemli olduğunu göstermeye yetmektedir.*

Böylece Genelkurmay “ortak proje” ihalelerini iptal ederek doğrudan alıma karar vermekle “ılımlı islam”ın tanımına ve sınırına ilişkin önemli bir araç ele geçirmiştir. NATO zirvesi öncesinde alınan bu karar, şeriatçı kesimin NATO zirvesine ilişkin beklentilerinin önünü büyük ölçüde kesecek niteliktedir.

Diğer yandan saldırın helikopteri ve ana muharebe tankı alımlarının **hızlandırılması**, aynı zamanda “sınır ötesi harekâtlar”da yer alınmasının bir hazırlığı niteliğindedir. NATO zirvesinden, Almanya-Fransa ile İngiltere-ABD arasında NATO’nun görev alanlarının Ortadoğu’yu kapsayacak biçimde genişletilmesine ilişkin ortak bir kararın çıkması beklenmemekle birlikte, pazarlıkların her düzeyde sürdürüldüğü açıktır. Emperyalist ülkelerin kendi aralarında Ortadoğu’nun paylaşımına ilişkin varacakları “uzlaşma”ya paralel olarak Türk ordusunun savaş alanlarına gönderilmesi gündeme gelecektir. Emperyalist ülkeler arasında uzlaşma sağlandığı koşullarda emperyalist işgal güçlerinin yanında yer alacak olan Türk ordusunun gerekli altyapısı bu ihalelerle tamamlanmaktadır. Böylece sorun, “Dimyat’a pirince giderken evdeki bulgurdan olmamak” şekline dönüşmektedir. Bu da “ılımlı islam”a ilişkin Amerikan emperyalizminin tutumuyla belirlenecektir.

* Her tank ve uçak ihalesi öncesinde Alman Yeşiller Partisi’nin “Kürt sorunu” üzerine girişimlerini yoğunlaştırması neredeyse bir politik gelenek haline gelmiştir. Claudia Roth’un son Leyla Zana şovu bunun son örneğidir.

“1 Mayıs’ta Neredeydiniz?”

2004 1 Mayıs’ında bir “ilk” gerçekleşmiştir. Sol kendisini Abide-i Hürriyet meydanına hapseden zihniyeti ve zincirleri kırarak, “1 Mayıs’ta Taksim’de” sloganlarıyla Saraçhane-Yenikapı arasındaki güzergahta 1 Mayıs’ı kutlamıştır. *Ekmek ve Adelet* dergisinin sözleriyle ifade edersek, “Taksim coşkusuyla Saraçhane’de onbinler” toplanmıştır. Yine kendi sözleriyle, “Taksim’e çıkmak şimdilik ‘yarım kalmış bir coşku’ olsa da, Abide-i Hürriyet kapanından çıkmış olması, 1 Mayıs’ın statükodan kurtarılması bile coşkuyu yükselten bir etkeni.”*

Bu yılki 1 Mayıs’ı, “Çağlayan statükosunun kırılış” günü**, Abide-i Hürriyet “kapanı”ndan çıkış günü ilan eden sol “medya”da şunlar yazıldı:

“Mitinge katılanlar, Saraçhane’den Fatih’e kadar uzanan kortejler oluşturdu. Mitinge katılanların sayısı, toparlanmanın tamamlanmasıyla 40 bini buldu.

ESP, 1500 kişilik kitlesi, BEKSAV sokak bandosu takımı, bayrakları, Marks, Engels, Lenin, Stalin portreleri ve ‘NATO’ya geçit yok, kahrolsun emperyalizm’ pankartıyla alanda ve yürüyüşte yer aldı...

MLKP militanlarından gösteri

Saraçhane’den Yenikapı’ya yapılan yürüyüş sırasında yaklaşık 100 Marksist Leninist Komünist Parti militanı, ‘Dünyayı sosyalizm kurtaracak/MLKP’ ve ‘Komünist Gençlik Örgütü’

pankartlarını açarak, bir yürüyüş gerçekleştirdiler. Yüzlerinde fularları ve ellerinde MLKP bayraklarıyla yürüyen MLKP militanları, ‘Devrimin zaferi için yaşasın MLKP’, ‘İşçiler partiye MLKP’ye’, ‘Gençliğin gücü Komünist Gençlik Örgütü’, ‘Kadınlar partiye MLKP’ye’ sloganlarını haykırdılar... MLKP militanlarının gösterisi çevredeki halk ve yürüyüşe katılan kortejler tarafından ilgi ve heyecanla izlendi.”***

Aynı *Atılım* çevresi, kendi deyişleriyle “marksist leninist komünistler” **bir yıl önce** Abide-i Hürriyet “kapanı”nda yapılan 1 Mayıs için de şunları yazmışlardı:

“1 Mayıs Sosyalizme işaret etti

80 bin emekçinin mücadelecisi durumuyla şekillenen İstanbul 1 Mayıs’ında devrim ve sosyalizm sloganları en yaygın atılan sloganlar oldu...

Alanda görselliği ve disipliniyle göz dolduran ESP korteji, ‘Dünyayı sosyalizm kurtaracak’ pankartı ve dinmeyen ‘Tek yol devrim, kahrolsun kapitalizm’ sloganlarıyla sosyalizme olan özlemi gösterdi. Baretleriyle işçileri, kadınları ve gençleri, kısıacası 7’den 70’e her yaşta 2500 emekçiyi biraraya getiren ESP korteji, komünistlerin nitel bir sıçrama sürecinde, halklaşmakta olduğuna işaret ediyordu.”****

Görüldüğü gibi, 2003’de “alanda görselliği ve disipliniyle göz dolduran ESP korteji”

* *Ekmek ve Adelet*, Sayı: 109, 9 Mayıs 2004.

** *Ezilenlerin Sosyalist Alternatifi Atılım*, Sayı: 1, 8 Mayıs 2004.

*** *Ezilenlerin Sosyalist Alternatifi Atılım*, Sayı: 1, 8 Mayıs 2004.

**** *Yeni Atılım*, Sayı: 83, 1 Mayıs 2003.

80 bin emekçinin içinde 2.500 kişilik bir "güç" oluşturarak "halklaşmakta" iken, 2004 yılının 1 Mayıs'ında, biraz fire vererek 1.500 kişilik bir "halklaşmakla" yetinmek durumunda kalmışlardır. Bu "ilerleme" karşısında söylenebilecek fazlaca birşey de yoktur. 2003'den 2004'e gelindiğinde emekçilerin sayısı yarıyarıya azaldığı halde, ESP kortejinin sayısı daha az azalmıştır. Bu da, emekçilerin "kan kaybına" karşılık, kendi "güç"lerini daha iyi koruduklarının kanıtıdır!

Diğer bir sol "medya"da ise 2004 1 Mayıs'ı şöyle anlatılmaktadır:

"Taksim coşkusuyla Saraçhane'de onbinler toplandı

1 Mayıs'ın Cephesisiz olmayacağı, herşeye rağmen kıvılcıkların alanlarda dalgalanılacağı bir kez daha ortaya çıktı. Son ana kadar yaşanan alan belirsizliği nedeniyle HÖC kortejine katılacak olan bir çok insan Abide-i Hürriyet'te Kıvılcıkları ararken, Saraçhane'de oluşturulan kortejde 4500 kişi, kortejlerin ilk oluşturulmaya başladığı andan itibaren 'Kurtuluş kavgada, zafer cephede', 'Mahir, Hüseyin, Ulaş, Kurtuluşa Kadar Savaş' sloganlarını haykırdı. Saatlerce hiç susmayan HÖC korteji, 1 Nisan terörüne verilmiş en net cevaptı."*

1 Mayıs'ın henüz "statüko"dan kurtarılmadığı 2003 yılında ise, aynı sol "medya"da (*Ekmek ve Adalet*) şunlar yazılmıştı:

"2003 1 Mayıs'ı 50 bine yakın katılımıyla adına yarışır şekilde coşkuyla kutlandı... Ve halkın her kesiminden korteje gelen, alanlarını taşıdıkları pankartlarla ifade eden gecekonducular, gençlik, devrimci gazeteciler, memurlar, işçiler, hukukçular, sanatçılar... 7 bin kişilik bir kıvılcık denizi oluşturuyor. Dillerinde sloganları, ellerinde dalgalanan binlerce kıvılcık ile alanı kıvılcıkla boyamak, 1 Mayıs bizimdir, 1 Mayıs kıvılcık demek için meydana dalga dalga yürüyorlar."**

2003 1 Mayıs'ına katılanlara ilişkin *Ekmek ve Adalet*'in verdiği sayılarla *Yeni Atılım*'ın verdiği sayılar pek çakışmasa da, *Ek-*

mek ve Adalet verilerine göre, bu kesimin (HÖC) 50.000'e 7.000 olan 2003 sayısal değeri, 2004'de 40.000'e 4.500 olmuştur.

Burada sol "medya"nın haberlerinden yola çıkarak, 1 Mayıs'da kimin ne kadar kişi yürüttüğünü ve yıllık olarak bu sayıların nasıl değişkenlikler gösterdiğini irdelemek durumunda değiliz. Aynı şekilde bu sayısal değişkenliklerin nedenleri de bu yazımızın içeriğini oluşturmamaktadır. Görülen odur ki, 1 Mayıslar, solda her açıdan bir görsellik yarışının sürdürüldüğü, güç gösterisi yapıldığı bir "mekan" haline dönüşmüştür.

"Alanda görselliği ve disipliniyle göz doldurmak" başlı başına bir eylem haline gelmiştir. Bir yanda "kıvılcıklar", "temsili gerillalar", öte yanda "baretili işçiler", "yüzlerinde fularları ve ellerinde bayraklarıyla yürüyen militanlar" bu "alansal görselliğin" örnekleri olarak her yıl sergilenmektedir.

Bu "alansal görsellik" in başlangıcı ise 1996 yılında olmuştur. 1996 1 Mayıs'ı öncesinde, bugün adları HÖC olan, dönüklerini HÖP olarak tanımlayan, bir dönem *Kurtuluş* çıkartan, sonra "Vatanseverlerin sesi" olan ve bugün *Ekmek ve Adalet* dergisi-

Reklamcılık burjuvazinin yarattığı dev bir sektördür artık. Sonuçta onların reklam anlayışı yalan propagandalar üzerine de olsa malların pazarlamaktır. İnsanları yönlendirme konusunda kullandıkları dil ve yöntemleri epeyce geliştirmişlerdir. Kullanma mantığımız temelden farklı da olsa görsellik konusunda onlardan öğrenecek çok şeyimiz var.

* *Ekmek ve Adalet*, Sayı: 109, 9 Mayıs 2004.

** *Ekmek ve Adalet*, Sayı: 59, 4 Mayıs 2003.

ni yayınlayan kesim, “kitle gösterilerinde görsellik” başlıklı bir yazı yayınlamıştır. Bugün solda ve sol “medya”da ortaya çıkan tüm mantık çarpıklıkları bu yazıda en özlü biçimde ifade edilmiştir:

“Duygu ve düşüncelerin ya da anlatılmak istenen herhangi bir şeyin görüntü yoluyla insanlara ulaştırılmasına görsellik diyoruz. Görüntü, kolay ve hızlı anlaşılabilirliği nedeniyle etkili anlatım biçimidir... Sokakta yürürken gözümüzün erişebildiği her noktaya yerleştirilmiş bir görsel mesajla karşılaşyoruz. Kısacası görsellik diğer iletişim araçlarının tersine bir tercih sonucu değil ‘mecburen’ tüketiliyor. Bu bakımdan **devrimcilerin de vazgeçemeyeceği** yöntemlerden biri haline gelmiştir görsellik...”

Burjuvazi kendi propaganda araçlarında devrimciler adına birçok yanlış imaj üretiyor. Bizlerin bu propagandaların etkisini kırabilmesi için kullanacağımız en etkili yöntemlerden biri yine görselliktir. Bir çok insan devrimcileri sadece televizyondan, burjuva basından tanımaktadır. İyi hazırlanmış bir kortej çoğu zaman burjuva medyanın sansür mekanizmasını aşarak gazeteler ve televizyonlarda önemli bir yer açabiliyor kendine... Bizim hafızalarına bıraktığımız her olumlu mesaj onları kazanmada çok etkili olacaktır. Örnekleri çoktur; birçok yeni insanın kitlesel gösterilerden sonra kapımızı çaldığına defalarca tanık olduk...

Reklamcılık burjuvazinin yarattığı dev bir sektördür artık. Sonuçta onların reklam anlayışı yalan propagandalar üzerine de olsa mallarını pazarlamaktır. İnsanları yönlendirme konusunda kullandıkları dili ve yöntemleri epeyce geliştirmişlerdir. Kullanma mantığımız temelden farklı da olsa görsellik konusunda onlardan öğrenecek çok şeyimiz var.”* (abc)

İşte burjuva “medya”sında yer alabilmek

uğruna “görsel devrimcilik” böylesine gerekçelendirilip pazarlanmıştır. O andan itibaren “burjuva medyanın sansür mekanizmasını aşarak gazeteler ve televizyonlarda önemli bir yer” almak isteyen her sol örgüt, 1 Mayıs’ta “görsellik” peşine düşmüştür. Tüm sol örgütler “görsellik”le “medya”da yer alma çabasına girince de, sol örgütler arasında bir yarış başlamıştır.

2004’ün 1 Mayıs’ı da “görsellik” yarışının süregittiği bir gün olarak dünde kalırken, elli binleri yürüttüklerini dergilerinin manşetinden verenler, bugünün sayısalıyla yetinmek durumundadırlar.

Şüphesiz bu belirlemelerimiz karşısında “görsel sol mantık” şöyle diyecektir: Ee, ne varmış yani, biz bu yolla burjuva medyasında yer alıyoruz, ya siz nerdesiniz? Biz meydanlardaydık, sizler nerdediniz? Öyle dışardan ahkam kesmek kolay, peki siz ne yaptınız?

Doğru söze ne söylenebilir ki. Evet, biz meydanlarda yoktuk, bir tek bildiri dağıtmadığımız gibi, bir tek pankart da açmadık. Hiç bir görselliğe sahip olmadığımızdan, burjuva “medya”sında da kendimize yer açamadık. Bu yüzden “kapımızı çalan” kimse de olmamıştır. “Kapımızı çalan” kimse olmayınca da, pankart taşıyacak kimse bulamadığımız gibi, “temsili gerilla”da oluşturamadık. Üzgün değiliz, biz sadece kendi yolumuzda yürüdüğümüzü söylüyoruz. 1 Mayıs’ta yüzlerce “temsili gerilla”ya sahip olsaydık, birkaç kişi de olsa gerçek gerillaya sahip olmak; burjuva “medya”sında yer almakla uğraşmaktansa, birkaç gerçek gerilla örgütlemeye çalışmak çok daha önemlidir. Ve biz işte oradayız.

Bilinmelidir ki, tüm bu “görsellik” merakından sonra geriye, tüketim ekonomisinin reklam ve ambalajlamayla satılan o kötü ve tadı bozuk “fast food”larından başka bir şey kalmamaktadır. Eğer “fast food” satıcısı olarak, “fast food” renkleriyle 1 Mayıs’ta yer almadıysak, bilinmelidir ki, devrimci propaganda adına hiç kimseye “fast food” türü tadı bozuk ürün pazarlamak devrimcilerin işi değildir.

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com

www.kurtuluscephesi.org

www.kurtuluscephesi.net

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

erisyayinlari@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: **KESİNTİSİZ DEVRİM II-III**
THKP-C/HDÖ : **TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I**
İLKER AKMAN : **MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **OLİGARŞİ NEDİR?**
THKP-C/HDÖ : **MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOGMA DEĞİL, EYLEM KILAVUZUDUR-III**
THKP-C/HDÖ : **THKP-C/HDÖ VE 15 YIL**
THKP-C/HDÖ : **POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **GRAMSCI ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **REVİZYONİZMİN REVİZYONU**
THKP-C/HDÖ : **ULUSAL SORUN ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **“BDS” : BİR PRAGMATİK SAPMA**
THKP-C/HDÖ : **“YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]**
THKP-C/HDÖ : **DEVİRİM PROGRAMLARI**
THKP-C/HDÖ : **RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER**
THKP-C/HDÖ : **ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ**
THKP-C/HDÖ : **PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI**

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-I]

LAİKLİK VE ŞERİATÇILIK ÜZERİNE [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-II]

